

१२४

दर्ता नं.:४८/२०७६/७७

पुर्खा दयक तद्वगु सम्पत्ति, भोगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

पुर्खा दयक तद्वगु सम्पत्ति, भोगु कला व संस्कृति

स्वयं

नेपाल संवत् ११४४ विलाश्व / २०८० पुष १५ / 2023 Dec. / ल्या: १८, दाँ:६

स्वयं नगरपालिका
वहयडादा कयंगुया लक्षताय
ज्या इयः

भरतपुर उप-महानगरपालिकाया जनप्रतिनिधि पुचः
स्वप नगरपालिकाय् (२०८० पुष ४ गते)

टोखाया जनप्रतिनिधि स्वप नगरपालिकाय्
(२०८० पुष ४ गते)

; DkfbSlo

@)* k' !%, C^a\$!@\$, jif[^]

सङ्क्रमणकालीन न्याय सत्ता ता हाकय्गु जः जक थमजु

विस्तृत शान्ति सम्भौता जुगू हिंन्हयदा फुय धुडानं सङ्क्रमणकालीन न्यायया व्यवस्थापन याय मफः नि । माओवादीतय्सं यागु सशस्त्र द्वन्द्या इलय स्यापुं व वेपत्ता जूपिनि परिवारपिन्ता मकाथंया राहत, सम्मान व पुनः स्थापना याय्गु खायँ सम्भौतायाडः वचं ब्युगु दः । उकियालागिं सत्य निरूपण व मेलमिलाप आयोग व वेपत्ता जूपिनिगु छानविन याय्गु आयोग दयकगु नं यक्व हे ई दय धुंकल । आयोगतय्सं ज्या सांकय्गु स्वयो सत्ताय् वाँपुं दलया कार्यकर्तात भर्ती याय्गु थाय् जक जूयो च्वंगु दः। उकिं थौं तक छुं हे खाँ क्वः छिय फःगु मरुनि । अयां उगु आयोगय दुजः हे मरू दकः सरकार थमं हे धायो च्वंगु दः ।

धात्थे धाय्गु खःसा सङ्क्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी विधेयक प्रतिनिधि सभां पारित जुय मफूगु नं विधेयकय् दःगु मानव अधिकार सम्बन्धी वर्गीकरणं खः। विधेयकय् हत्या, हिंसा, यौनजन्य क्रियाकलाप, मानसिक यातना, अपहरण, शरीर बन्धक, गैर न्यायिक थुना, अड्गभड्ग, कुटपिट थजगु खाँत मानव अधिकार उल्लंघन्या परिभाषा दुनय तयो तःगु दः । अथेहे व्यक्तिगत व सार्वजनिक सम्पत्ति स्यंकः, नोक्सानी यागु, दायो कयो थमनं कायो तःगु (कब्जा) अलय् स्यंकः थुडः, मितयो ब्युगु, ककुपियो जबर्जस्ती छेँ थाडः छ्वगु व लिडः बिसिकय् छ्वगु थजगु नं मानव अधिकार न्हूयो वांगु ज्या खः धायो तःगु दः । जिवं फय् मफय्क कसा याडः स्यागु (क्रूर हत्या), निर्ममता काथं स्यागु, जवरजस्ती करणी, वेपत्ता, थजगु ज्यानं मानवअधिकार हाचां गायो वांगु धायो तः गु दः ।

अः विचाराधीन विधेयक गथे खः अथेहे पारित जूल धःसा माओवादी नेता कार्यकर्तात यक्व हे जेलय् लाइगु पक्का नं जुल । छाय् धःसा मानव अधिकार हाचां गायो याइगु ज्यायाता विधेयकय् अपादानया व्यवस्था याडः तगु मरु ।

माओवादी तय्सं २०६३ साल लिपा अःतक खय् प्यक सरकारया न्हयलुवा जुयो ज्या सानय धुंकल । उकिं अः तक खय् दकलय अपः सरकारय् च्वंपुं नं माओवादी पार्टी हे खः । अथेनं थःपुं नेता व कार्यकर्तापुं नपां स्वापु दःगु विधेयकत पारित याय्ता माओवादी तय्सं हे लिफिलिफी च्वडः लिपा लाक तःगु खानय् दः । माओवादी २०६४ सालय् दकलय् तः हांगु दल काथं हज्याडःच्वंगु इलय थुगु विधेयक संसदय पेशयागु जूसा अपलं कार्यकर्ता पिन्ता राहत दैगु खः । उगु इलय माओवादीतय्गु संसद व सडकया शक्ति तस्कं जः गु खानय् दः । जनमत, सदन व शैन्य थजगू फुक्क लागाय् माओवादीया प्रभावकारी उपस्थिति दः गु खः । द्वन्द्या इलय स्यापुं, घःपः जुपुं व वेपत्ताया इलय विस्तृत शान्ति सम्भौता काथं ज्या सानय्ता गनां हे मछिनय् मः गु मरु । सम्भौताय् लाहाचिं (हस्ताक्षर) तःपुं दलत हे संसदय् बहुमत दःगु खः । आममाफीयाकय्ता नं गनां हे मछिनिगु थाय् मरु । अः सर्वोच्च अदालतं नं आममाफी बिय दैमखु धाय्गु खाँ क्वछिय (फैसला याय्) धुंकगुलिं माओवादिता उलि काथं छिनि मखु जुई ।

माओवादी थः हे सरकारया न्हयलुवा जूगु इलय संक्रमणकालीन न्याय सम्बन्धी विधेयक थःगु हे तुतिखय् पां पालय्गु थें जुययो । थःपुं नेता कार्यकर्तापिनिगु विश्वास ल्यंकः तय्ता धःसा माओवादी संक्रमणकालीन न्यायया खाँ ल्हाडः च्वनि । थ्व छुं नं पार्टीया सत्ता ताः हाकय्गु त्वहः जक थमजु, नेपः मि पिसं आशा याडः च्वंगु थ्वहे खः ।

पिकाक-ख्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकबञ्जार, डेस्कटप-धन लक्ष्मी त्यात, आवरण सज्जा-रेणु ध्वजु, थाकू- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स फोन ल्याः ०१-६६९३०४३, ई-मेल- khwopapau@gmail.com

का. रोहितया चीन भ्रमण

हवाड, वैज्ञानिक कारखाना

नारायणमान बिजुवळें (रोहित)

हवाडः वैज्ञानिक कारखानाया हःनय मोटर दिकय् यंकल । जिमिता कारखानाया डाइरेक्टर (निर्देशक) लसकुस याड दिल । वयकलं थःगु कारखानाया म्हासिइका पिब्वयो दिल । एक हजार वर्गमिटर ख्यड च्वां

थुगु कारखाना सन् १९५१ख्य निःस्वांगु जुयो च्वना । उब्ले थुगु कारखानाय् मुक्कं हिन्हय्महा ज्यामि तयसं जक ज्या सानिगु जुयो च्वना । अलय १९५८ या सामाजिक सुधार व ताहाक डायो वानयगु (लामो कुदाई) अभियान लिपा औद्योगिक विकास यक्व चतारं जुल अलय वहे काथं ज्या सानिपुं १७ म्हा खं छत्थं हे १५८ म्हा थ्यन । व ज्यासानिपुं मध्ये स्वब्वय् नेब्व मिसापुं ज्यामि खः । डाइरेक्टर साहवें धायोदिल भ्नीगु देश गरिव तिनि, गरिब देशता स्वतन्त्र याय्ता सैद्धान्तिक व व्यावहारिक काथं न्ह्याब्लें तयार जुयो च्वनय् मः अन्धविश्वासी जुय मज्यु धायगु (अध्यक्ष) नायो भाजु माओया बिचता कः घाडः पुँजीवादी देशं जिमिता मःगु सामानत बिडमखु ब्युसां मथां स्यनिगु कमसलगु सामान जक बिई । उकिं जिपुं थः हे थःगु तुतिखय् दानयगु कृतः यायगु धायगु खाँ थुइकः फुक्क कार्यकर्तापिसं थःगु फुक्क बः बुद्धि ज्याखय् छ्यलः च्वना । थुलि खाँ कानय् धुंकः डाइरेक्टर जुं वाड जुया खाँ काडः दिल ।

वाड-वीड हःचीनय् छम्हा ब्वस्यलाम्हा मनू जुयो दाँ भाल । वयकलं मिडिल स्कूलया तगितकजक ब्वडः द्यगु खः । अथेनं वयकलं विज्ञानया विषय छगू न्हूगु आविष्कार याडः दिल । अथेधाय् विकास याड क्यडः दिल । वयक थुगु कारखानाय् छम्हा ज्यामि जक खः । वयकलं खालि अंग्रेजी व जापानी भाय् जक स्यू । अथेनं वयकलं थःगु ज्या पूर्वाक्यता रुसी, जर्मनी, अंग्रेजी व जापानी भाय्या प्यंगू भाय्या साफू ब्वडः दिला । वयककय् साफू मरु, गना गना साफू कुथि दः आना आना ब्वाकः ब्वाकः जुयो वयकलं ६३ गू साफू ब्वडः दिल । उकी रुसी व जर्मनी भाय्या साफूया लागिं भाय् हिलामी मःगु मति तला । अलय् वयकलं रुसी साफूति थःता मःगु खाँत लुइकहे त्वः तला । वयक ३७० कः थःगु ज्याखय् असफल जूसां आखिर ३७१ कःगू कुतलय् वयकः सफल हे जुयो दिल । वयक असफल जू बलय् भिंगु दांगु अलय्

फक्व मथां जनताया माग पूर्वाक्यता बिचः याडः अपलं मेहनत याडः दी । वयकया छगू छगू असफलताय् साप्राज्यवादीत नपां मुकावला याय्ता अलय् समाजवाद निःस्वाडः तः लाक हछ्याडः यंक्यता कुतः याडः तुं हँ छन्हू गथे पू मवानी धायगु घ्वासा व उत्साह कम्युनिस्ट पार्टी ब्यू ब्यू वान । वयकया ज्या तःलाय् धुंकः युवा कम्युनिस्ट लिगं सकल ल्यासे ल्याम्होपिन्ता वाड वीड ह पाखं सय्केगु व वयकता लिफियगु नारां हछ्याता । गुकिं याडः का.फाडः इड थजपुं साधारण महिला ज्यामि तयसं नपां मिजंत नपां धिं धिं बल्लाखय् ब्वति काला । अथेहे का.थाड हः जुं पार्टीया साफू ब्वनय् धुंकः छुं न्हूगु ज्या यायगु बचं बियो दिल । वयक क्रान्तिजुय हाँ खाली मचात स्वयगु जा थुयगु जक ज्या सानिम्हा खः । अलय् सांस्कृतिक स्तर तस्कं क्वय लागुलिं वयकया वचं पू वांक्यता तस्कं हे थाकुल । वयकया ब्वा जापानीतसें स्याडः ब्यगु खः । अलय् क्रान्ति लिपा वयकलं थुगु कारखानाय् ज्या सांगु खः । वयकलं स्वदाया दुनय् यक्व यक्व खाँ सय्कला, ज्या सय्कला । १९५६ ख्य वयकलं थुगु कारखानाय् ज्या सा सां ब्वनय् गुनं याडः दिला । १९५८ तकखय् बांलाकहे ब्वनय् सय्कला । अः वयकलं थःम्हा शिक्षक का.वाडः जू याता नं प्राविधिक विषयलय् लिफिडः हज्याता ।

वयकलं थःगु बचं पू वांक्यता (३ हजार ७ सय) स्वद्व व न्ह्यसकः तस्कं थाकु मचसे कुतः याडः दिला । वयकया धापु काथं थःगु देया लागि मेगु देया बीरांगनातयसं थें बलिदान वियता नं लिफः मस्वय मः अलय् चाड व वाड थें बहादुरी साथ सीयता नं तयार जुयम । वयकलं स्वन्ह्या दुनय् एसिस्टिन ब्रीज (Asistin Bridge) दय्कला ।

थजगु ज्याखाँ स्वयं धुंकः सकल मिसा तयसं नं धिधिबल्लाय् ब्वति कायो फेड्भरी तकखय् नीडाताजि माल सामान दय्कः उत्पादनय् २८ दुगं अप्वः याता । गुगु देया इतिहासय न्हापांगु खः ।

डाइरेक्टर जुं जिमिता यक्व यक्व प्राविधिक खाँत काडः द्यगु खः व खाँ जिं म्हवचा जक थुइके फता । वयकलं काँ काँ यंकल - 'अपलं मनूतयसं छम्हासिता व छम्हा मनूखं अपलं मनूतयता' धायगु आन्दोलन हज्याडः वान । गुकिं सेरिड्ग ब्रिज १५० किलो ग्राम, सेरिड्गब्रिज अर्को इन्पुम २० किलो ग्राम थें १-१२ तक थ्यंकसा कच्चांमाल ल्यंसा अलय मेगु ज्याखय् छ्यलय् ज्यगु अलय ल्यं दःगु कच्चांमाल मेगु ज्याखय् नं छ्यकलय् दत । उत्पादन अप्वयकेता यक्व यक्व ग्वाहाली जुल नपां स्वम्हा-प्यम्हा मेपिसं नं सय्कः काल ।

'नेपां तुतिखं डायगु' धायगु कम्युनिस्ट पार्टीया नारा काथं न्हूगु व पुलांगु चिच्या हांगु व तः हांगु नेगू कारखानां अप्व उत्पादन

यायूगु आन्दोलन काथं उत्पादनय् क्वय च्वया काथं अप्व प्याहाँ वल ।
 - १९५८ खय् स्वयो १९५९ खय् प्यदुगं अपः प्याहाँ वल ।
 - १९५९ खय् स्वयो १९६० खय् प्यदुगं त्या अपः उत्पादन जुल ।
 - अलय् १९६० या दायँ १९९९ प्रतिशतं अपः उत्पादन यायूगु तातुंगु खः
 गुगु पूर्वाकहे त्वतला । स्वलाया दुनय् १/७ या तातुना पूर्वाकला । गुगु
 ५३६.४ प्रतिशत खः ।

थुकाथं उत्पादनय् १५९ प्रतिशत अप्व प्याहाँ वगु खः । खाँ
 ल्हाय धुकः जिपुं मेगु ज्याया नितिं विदा फ्वडा ।

मजदुर सांस्कृतिक केन्द्रः

१६ तारिखया बहनी जिपुं शांघाइया मजदुर सांस्कृतिक केन्द्र
 स्वःवाडा । श्व ज्या सानिपिनिगु सांस्कृतिक भवन यक्व तः खा ।
 श्व १९५० य् दयकगु खः । थुकिया मू मू ज्या व तातुना थुकाथं दः-
 १) ज्यामिपिन्ता राजनैतिक शिक्षा व चेतनां ग्वाक्यता थुगु केन्द्रं थीथी
 सभात यायूगु ।
 २) देश विदेशया राजनीतिक किपा ब्वज्या व सभाया ग्वसः ग्वयगु ।
 ३) मुक्ति संघर्षखय् शांघाइया मजदुर तयसंयागु बलिदान व मुक्ति
 संघर्षया ब्वज्या याडः जनताता थःगु गौरवमय इतिहास ल्यंक तय्ता
 ग्वाक्यगु ।
 ४) अध्यक्ष माओ व अन्तर्राष्ट्रियतावादया विषय छलफल, सभा व
 गोष्ठी याडः मजदुरपिन्के अन्तर्राष्ट्रवादी विचारधाराया प्रचार
 याडः थुइके बियो राजनैतिक चेतना तःब्याकः थाकायो यंकयगु ।
 ५) मजदुरपिन्ता टेक्निकल इनोभेसन (प्राविधिक नवीनकरण या
 आन्दोलनय् ब्वति कायकेता घ्वासा बियगु ।

थुकाथं थुगु सांस्कृतिक केन्द्र मजदुर पिन्ता थी थी काथंया
 ज्या इवःत पाखं राजनैतिक, सामाजिक, बौद्धिक व शारीरिक विकास
 याय्ता अपलं तः लागु दः। थुगु केन्द्रया कुतलं आख मसः पुं मजदुरत
 दहे मरु धसां पाइमखु । सांस्कृतिक केन्द्रय् छगू साफू कुथि नं दः गुकी
 छगू लाख स्वयो अपः साफूत दः । थुगु साफूकुथि न्हिं न्हयस - च्यास
 मजदुरत साफू कः वैगु । नपां सांस्कृतिक भवनय् छगू सांस्कृतिक दल
 नं दः । गुकिं डासम्हा स्वयो अपः दुजःपुं दः। उगु सौस्कृतिक पुचलं
 मजदुर पिन्ता हाथेंपुक्यता म्येँ हालः प्याखं ल्हूयो क्यनिगु । व डास
 प्याखं म्वः त नीगू लाख मजदुर पिनि पाखं ल्ययो वपुं खः । उगु
 सांस्कृतिक पुचः पाखं संकिपा नं दयसकिगु । थुगु सांस्कृतिक केन्द्रे
 च्यादा निसें हिस्वदातकया रेड स्कार्फ (शहीद पिनिगु कान्तिकारी
 लुमन्ति अथेधाय् चिं काथं (घाँटी ह्योगु रुमालचियगु) चिडः तःपुं
 ज्यामितय काय् म्हायपिन्ता नं ब्वंकयगु ब्यवस्था दः । थुगु केन्द्रे
 न्हिया न्हियं संकिपा व छधा प्याखं अथे धाय् सांस्कृतिक ज्या इवः
 क्यनयगु याई । थाना न्हिं च्याद स्वयो अपः स्वकुमिपुं वई । थुगु केन्द्रय्
 जम्मा हिंच्यागू क्लवत दः । अलय् मजदुर युनियनया जिल्लाया दुजःपुं
 २० लाख दः । छम्हा छम्हा मजदुरं सच्चिखय् छर्का थःगु ज्यालां
 कटेयाडः कम्युनिस्ट पार्टीता चन्दा बिई । थुकी ४ लाख स्वयो अपः
 दुजःपुं मिसात दः अलय् छगू छगू वालय् विश्वविद्यालयय् मजदुर
 संगठनं मर्क्सवाद विषयलय् न्वचु व प्रवचन बियता वानि । थुकाथं थुगु

सच्छि व नीप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

केन्द्रे स्थापना जूसां निसें मजदुरतय्के राजनैतिक चेतना यक्व च्वजाय्
 वःगु जुल । थुलि धायो सांस्कृतिक दरबारया सांस्कृतिक इन्वार्ज
 जिमिता विभागत क्यनय् यंकल ।

धात्थे धाय्गु खःसा मजदुर सांस्कृतिक केन्द्र छगू स्थायी
 किपा ब्वइगु छँ धःसां मपा । श्व तस्कं तःहांगु व अपलं योजनावद्ध
 काथं तयो तःगु दः । नपां स्वकुमिपुं अपलं वयो च्वंगु दः । फुक्क
 दर्शकपुं गम्भीर खानय् दः । भवनया पिनय् धःसा अपलं चहःपहः
 खानय् दः ।

दकलय् न्हःपां जिपुं कम्युनिस्ट पार्टीया किपा ब्वयो तः थाय्
 स्वः वाडा । क्वथा तस्कं तः क्वः । थुकी १९२१ निसें १९४९ तकया तः
 तः पागु किपात ब्वयो तःगु दः । ब्वज्या तस्कं आकर्षक व छसिकाथं
 बांलाकः किपात ब्वयो तःगु दः । थुगु ब्वज्यां चिनिया कम्युनिस्ट
 पार्टीया इतिहास काडः च्वंगु दः । तः तः हांगु जन आन्दोलन निसें
 ताहाक्क डायो वानयगु (लामो हिँडाइ) तकया तस्कं नुगलय् थिइगु
 काथंया व हि क्वाइगु वीरतापूर्ण संघर्षया किपात ब्वयो तःगु खः । व
 किपा स्वय बलय् न्हयाम्हा नं चिनियाँतयसं गर्व याय् फः । नपां छम्हा
 छम्हा (दर्शकं) स्वकुमिपिन्ता अजगु गौरवमय क्रान्तिकारी परम्परा
 ल्यंकः म्वाकः तय्ता घ्वासा जुई ।

वनलिपा जिपुं शांघाइ मजदुर आन्दोलनया किपा ब्वज्या
 स्वःवाडा । उगु क्वथाय् इलय् -ब्यलयया साम्राज्यवाद विरोधी संघर्षत
 क्यडः तःगु दः । उगु किपा ब्वयो तःगु स्वय बलय् शांघाइया मजदुरपुं
 गुली साहसी-गुलीवीर दक धाय्ता हे थाकु । उगू साहस तस्कं च्वछाय
 वहज् ।

अलय जिपुं क्रान्तिकारी क्यूबाया किपा ब्वज्या याडः तःगु
 क्वथाय् द्रुँ वाडा । गना क्यूबाया क्रान्तिया जः क्यडः तःगु दः ।
 किपात तः तः पागु नपां स्पष्ट जुयो बांला । उगु ब्वज्या याडः तःथाय्
 अपलं हूल दः स्वकुमिपिसं मन क्वथिइकः किपात स्वयो च्वना ।
 क्यूबाया किपा ब्वज्याखय् फिडिल क्यास्ट्रो भाषण बियो च्वंगु किपा
 तस्कं हे स्वय लाइकः जु, बांला । क्यूबाया किपा ब्वज्या स्वय धुकः
 जिपुं सांस्कृतिक पुचः पाखय् वाडा ।

आना सांस्कृतिक पुचःया प्याखंम्वः पुं छगू छधा प्याखं
 'कम्यून' या रिहर्सल (सय्क च्वंगु) याडः च्वंगु जुयो च्वना । उगु
 छधा प्याखं संकिपा दयकेता कुतः याडः च्वंगु जुयो च्वना । पूर्वाभ्यास
 (क्यनय् हाँ सय्क च्वंगु) या छगू 'लू' स्वय धुकः जिपुं म्येँ हालिगु
 क्वथाय् वाडा । म्येँ न्यडा, प्याखं स्वया ।

थथे जिमिसं थयं मथयं स्वघौ प्यघौ मजदुर सांस्कृतिक केन्द्रे
 स्वयो फुका । थुकिया लू थौ तक नं लुमासे वइबलय् थौ तक नं मन
 आनन्द व मन सन्तोष जुइगु । स्वघौ प्यघौ चाहिला, स्वया अथेनं श्व
 भवन गपा हां धाय् मफया । गुलि चाहिला गुली स्वया उकिया कुं
 कुलां हे लुइके मफया । भीगु सिंहदरवारय् न्हःपां वानिपुं नं अथे हे
 अलमल जुई । जिं स्वय छन्हू खं थुगु भवन फुक्कं चाहिलय फै मखु,
 स्वय फै मखु । अलय् जिपुं साफूकुथि वा । उकिया बारे खाँ न्यनय्
 धुकः विदा फ्वडः जिपुं वया ।

शैक्षिक ऋण बियो गरिव परिवारता च्वयथ्यंकया शिक्षाया व्यवस्था यागू न्हपांगु नगरपालिका ख्वप

- सुनिल प्रजापति प्रमुख ख्वप नगरपालिका

दयकः न्ह्याकय्ता मःगु छुं भाति सल्लाह नं बिया । थुगुसी ख्वप विधेयक संसदं पारित जुइगुलि विश्वास काय् ।

ख्वप नगरपालिकां सकल जनताया काय् म्हायपिन्ता च्वयथ्यंक आख ब्वनय दैगु अवसर वियो वगु दः । स्थानीय जनताया करं नगरपालिका न्ह्याइगुलिं थानाया फुक्क ब्वनामिपिन्ता धेबा मदयो च्वय थ्यंकः ब्वनय् मखाना धाय म्वाय्केगु व्यवस्था याय्गु कुतः याडः वया । गरिव परिवारया काय् म्हायपिन्ता डागूलाख तका तक शैक्षिक ऋण बियो गरिव परिवारता च्वय थ्यंकया शिक्षा बियो वगु न्हपांगु ख्वप नगरपालिका हे खः । समाजता बुद्धिजीवीकरण याडः सभ्य व सुसंस्कृत समाज दयकेगु जिमिगु क्वः छिडा खौं पूवांकय्ता नगरपालिकां थुगु नीति हछ्यागु खः ।

नगरपालिका पाखं चाय्कः तःगु कलेजय् अपलं छात्रवृत्ति नं बियो वयो च्वडागु दः । गरिव अलय् जेहेन्दार ब्वनामिपिन्ता दाय् सवा चार करोड स्वयो अपः दाय् छात्रवृत्ति ब्यू ब्यू वयागु दः । भूगोल इतिहास, राजनीतिशास्त्र, नेपाल भाषा, अर्थशास्त्र, दर्शनशास्त्र थजगु विषय लय् न्ह्यागुहे कलेजय् ब्वं वासां विद्यावारिधितकया छात्रवृत्ति वियो वयो च्वडागुदः । अः अजगु विषय ब्वडः ख्वपया अपलं ब्वनामिपिसं स्नातक, स्नातकोतर व विद्यावारिधि याडः वयो च्वंगु दः । लिपा देया लागिं मःगु जनशक्ति मता धाय् म्वाय्कः थुगु नीति हछ्यागुया तातुना खः । थुकिं याडः थजगु विषय ल्यासे ल्याम्होपिनि मन क्वसायक ब्वडः च्वंगु जिमिसं मनय् तयो च्वडा ।

ख्वप दे सांस्कृतिक नगर जूगुलिं नं सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गुलि नं जिमिसं उलिहे बः याडः ज्या साडः वया । ख्वपय् च्वंगु मूर्त अमूर्त सम्पदात फुक्कभीगु धेबां काय्मरगु सम्पति खः । उकिता ल्यंकः, म्वाक तयो न्हूगु पुस्ताता लः ल्हडः तकय्गु जिमिगु कर्तव्य भः पिया । थी थी सम्पदात स्वयता हे दाय् लाखौं पर्यटक पुं ख्वपय वयो च्वंगु दः । पर्यटकपुं छक मवसें मगागु गन्तब्यस्थल काथं ख्वप दे हज्याडः च्वंगु दः । पर्यटकपिनिपाखं वगु धेबां ख्वप नगरपालिकां शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु व कासाखय् खर्च याडः वयागु खः । थुकी प्राचीन कला व संस्कृतिं न्हूगु पुस्ताया सेवा जूगु दः । नपां 'पुर्खा दय्कःतकगु सम्पति भीगु कला व संस्कृति' या नारा नं पाय्छि जूजुं वयो च्वंगु दः ।

ख्वप नगरपालिका सर्वसाधारण जनताता अःपुक शिक्षा काय्केता शिक्षा लागाय् लाय् छ्यगु नेपःया न्हपांगु नगरपालिका खः । २०३९ सालय् चुनावं त्याकवापुं उब्लेया जनप्रतिनिधिपिसं छगू छगू सामूदायिक ब्वनय कुथि छम्हा छम्हा शिक्षकपुं तयो बियो न्हय्गु तगिं तक निःशुल्क ब्वंकय्गु व्यवस्था याता । उगु इलय पञ्चायती सरकारं दे सां देछिया ब्वनय कुथि डागू तगिं तक जक निःशुल्क व्यवस्था याडः तःगु खः ।

२०५६ सालय ख्वप मा.वि. निः स्वानय्गु नं नेपाल मजदुर किसान पार्टीया शिक्षाता थाकाय्मः धाय्गु नीतिया लिचवः खः । थौं ख्वप मा.वि.या जगय् न्हय्गू-च्यागू च्वयया शिक्षा ब्वंकिगु ब्वनयकुथित बांलाक न्ह्याक च्वंगु दः । इञ्जिनियरिङ विज्ञान, व्यवस्थापन, मानविकी थजगु थीथी विषयया भीगु कलेजं स्नातकोतर तगिं तक शिक्षा बियोवयो च्वंगु दःसा ख्वप विश्वविद्यालय चाय्केता नं मदिक्व कुतः याडः वयो च्वंगु दः । शिशु स्याहार केन्द्र निसें कलेज तक चाय्क वयो च्वंगु नं ख्वप नगरपालिका जक खः

थ्यं मथ्यं हिदा हाँ निसें हे भीसं ख्वप विश्वविद्यालय पलिस्था याय्ता कुतः याडः वया । अपलं माननीय पुं व संसदीय पुत्रः या प्रतिनिधिपिसं नं तःकः हे भीगु पूर्वाधारत स्वः वय धुंकगु खः । वयकपिसं ख्वप विश्वविद्यालय तय्ता मःछी पूर्वाधारत दःगु खौं मनय् तय धुंकगु खः । संसदीय पुत्रलं सिफारिस नं यागु खः । विधेयक सांसद पिनिगु लाहातय् -लाहातय् थ्यनय् धुंकानं अःतक छलफलया ज्या इवःखय् तक हे मयंकनि । म्हेग तक हे शिक्षा मन्त्रालय पाखं दयक तःगु अध्ययन पुत्रःया दुज-पिसं विधेयकया खौं छलफल याता । जिमिसं नगरपालिकायाय् पूर्ण स्वामित्व

खवप नगरपालिकां ल्यासे ल्याम्हो पिन्ता थःगु तुतिखय् दानय् फैगु याडः लाहातय् ज्या दैगु तालिमत ब्यू ब्यू वयो च्वंगु दः । चिनियाँ भाषा, जापानी भाषा थजगु विदेशी भाय्या तालिम ब्यू ब्यू छम्हा छम्हा ल्यासे ल्याम्हो पिन्ता स्वंगू-प्यंगू भाय् सय्के वियगु कुतः जुयो च्वंगु दः। नपां अमिगु विकास तातुड 'युवा उद्यमशीलता कोष' दय्कः डागु लाख तका तकया ऋणया व्यवस्था नं वयो च्वंगु दः ।

छँ नर्सिड, वडावडाय् स्वास्थ्य केन्द्र चाय्केगु निसँ १०० गू शैय्याया अस्पताल चाय्कः दांकः भिंकः स्वास्थ्य सेवा नं ब्यू ब्यू वया । शिक्षा, स्वास्थ्य, विकास निर्माण, सम्पदा, ल्यंकः म्वाकः तय्गु थजगुज्या जनताता दश्वी तयो ज्या याडः वयागु खः सां संघ व प्रदेश सरकारं धःसा खवप नगरपालिकाता ग्वाहाली मया । खवप अस्पतालया बीमा पाखं कायमःगु धेबा १२-१३ करोड दः निसा वागमती प्रदेश सरकारं थुगुसी कानुन बमोजिम बियमःगु र विशेष व समपूरक अनुदान नपां मब्यूसँ पक्षपात व महितां स्वयो ज्या साना ।

नेपःया संविधान दय्के धुंकः संघीयता छ्यलय धुंकः खवप नगरपालिकां संविधानया भावना व मर्मकाथं समाजवाद उन्मुख ज्या साडः वगु दः । अलय् संघ, प्रदेश व स्थानीय तहया दश्वी समन्वय मजूसेलिं अपलं समस्या फय्मालि ।

संघ व प्रदेश सरकारया न्ह्यलुवा जुयो च्वंपुं नेता, मन्त्रीतय्सं हे स्थानीय तहता थःगु लाहापाद्वलार्यया एकाइ थें व्यवहार याइगु जूसा व संघीयता व संविधानया भावनाया अखः खः । पालिकात जनताया छँ हनय्या सरकार जूगुलिं संघ व प्रदेशं विडगु सर्शत अनुदान म्हवचा याडः विशेष अनुदान अप्वयक यंकय् मःगु खः ।

अलय् उकिया अखः विशेष अनुदान भन भन म्हवचा याडः यंकला । व फुक्क स्थानीय तहता संघ व प्रदेशया लाहापा द्वलार्यं तयो तय्गु जः जक खः । स्वायत्तताया पालिडः ल्वाडः च्वंपुं छुं नं नगरपालिकां उकि ककुलथ्याय मालि मखु ।

संघीयता छ्यःगु च्यादा दयधुंकांनं संविधानकाथं मंकः धलखय् दःगु विषयलय अःतक कानून मदय्कनि । कानून मदयकं जनताया ज्या अःपुक सानय् छिनी मखु । संघ प्रदेश इलय हे कानून दय्कः ब्यूगु जूसा अःस्वयो अपः स्थानीय तहं ज्या याय् धुंकल ज्वी ।

सरकारया ज्या जनताता भियायगु स्वयो देशघाती एमसीसी पारित याय्ता व नागरिकता विधेयक पारित याय्गुलि जक जुला । सरकारं जनताया पक्ष ज्या सानय् मफः गुलिं हे अःजनतां गणतन्त्रया पलि मेगु व्यवस्था मालय्गु माग याडः च्वंगु दः । थव २०४६ साल लिपा सरकारय् वांपुं नेतातय्गु मभिंगु ज्याया लिचव खः ।

राजनीति जनताया सेवाया निंतिं जुयमः गुलि राजनीतिता मथां तःमि जुय फैगु ब्यापार हिड्कः यंकला । देश व जनताया सेवा याय्गु धायो सरकारय् वांपुं नेतातय्सं पञ्चायतया इलय् जेल, प्रवास, भूमिगत च्वंगु वर्ष, महिनाया ल्याखाडः उकिया साँवा ब्याज नपां काय्गु स्वता । गुकिं थौं राजनीति बदनाम जुला ।

भ्नीगु कलेजं ब्वलांपुं जनशक्ति देश व जनताया भिं ज्याखय् जुडुगु आशा याय् । (खवप नगरपालिका पाखं चाय्कः तः गू खवप इञ्जिनियरिङ्ग कलेजया २२ कगू व खवप कलेज अफ इञ्जिनियरिङ्गया १५ कगू बार्षिकोत्सव समारोहया समापन व सांस्कृतिक ज्या इवःसं खवप नगरपालिकाया प्रमुख नपां कलेज व्यवस्थापन समितिया नायो सुनिल प्रजापति जू या न्वचुया भाय हिला -सं)

गुमहां गुमहां नेता तय्ता छाय् लायँ हे दाला जुई ?

विवेक

वांगु वालय पूर्व प्रधानमन्त्री नपां एमालेया नेता के.पी. ओलीया डतलय् दःगु खाँ खं अपलं बय बय जुल । मंसिर २९ गतेया राजधानी न्हि पौ खय् चवत-‘बिहिवार एमालेया नायो ओलीता धनकुटाया महालक्ष्मी नगरपालिका वडा नं ५ लेगुवा धःथाय् लाहा वागु जुल । ओलीता लसकुस याय्ता चवडः चवंम्हा स्थानीय महेश राई नं लाहा वागु जुल ।’

एमालेया केन्द्रीय नेतातय्सं नपां ‘भुलाघाट चिवा भञ्याड्तक समृद्धिया लागिं सड्कल्प यात्रा’ नां बियो यागु अभियान पुस १ गते ताप्लेजुडया चिवाभञ्याड्ये क्वचायकगु खः ।

ओलीता लाहा वागु खाँ जिल्ला प्रशासन कार्यालय धनकुटां ‘ओलीता लसकुस याय्ता हे वगु खानय् दः । ऐला त्वडः वगुलिं भतिचा गय्थे गय्थे थुइकःगु खानय् दः धायो स्पष्टिकरण व्यूगु खानय् दः । यात्रारत मनूतय्सिं नं वहे खाँ खः धाय्केता जुयो चवंगु दः । ‘अलय् धाला - महेश राई एमालेयाय् हे कार्यकर्ता खः । दाय् जक वगु स्वयो नं ऐला त्वडः वगुलिं धेचुयो धवः वाडः दुर्व्यवहार जु वांगु थें चवं ।

लसकुस याय्ता दडः चवंम्हा अलय् ऐला त्वडः वम्हा खःसा नं सुरक्षाकःमि पिसं छाय् मपाना ? ओली सुरक्षाघेराय् दुनय् चवडः हे वयो चवंगु खानय् दः । थव खाँ अभियानय् स्वापु दः म्हा छम्हा मनूनं धः काथं ‘थुकी भीगु कमजोरी जगु हे खः ।

केपी ओली अः प्रमुख प्रतिपक्ष दलया नेता व पूर्व प्रधानमन्त्री नं खः । वं अभियानया इवलय् सरकार जुजुवादी पिनिगु जकमखु कोशी प्रदेशय् जुयो चवंगु ‘पहिचान वादी पिनिगु’ आन्दोलनता नं तस्कं कुं खिडः जुला । छुं ई न्ह्यौंजक थ्यनि खुनुं आन्दोलनकारी पिसं कोसी बन्दया आह्वान याडः लडाकुपुं नं पिब्वय हःगु खः ।

कोसीसं एमाले खाडः पहिचानवादीपसं आक्रमक जुगुया मू हुनि एमाले सरकारया पालाय् ‘कोसी प्रदेश’ या नां छुगु खः । प्रदेश सभासं स्वब्वखय् नेब्व (दुई तिहाई) दुजः पिनिगु बहुमतं नां छुय धुंसेलिं उकिता हिड्केता कुतः आन्दोलनकारी पिसं याडः चवंगु खः । आनाया सभामुख, मन्त्री व सांसदपिन्ता ख्याचवः विड्गु ज्या जुयो चवंगु अलय् नां हिलय्गु मयातलय् आन्दोलन न्ह्याकतुं चवनि जक क्वः छिता । वस्तुस्थिति (आनाया खाँ) थूपिसं धायो चवना की-‘प्रदेश सांसदपिसं छखय् कोसी प्रदेशय् भोत बियो मेदखय् कोसी प्रदेशया नां हिलय मः धायो आन्दोलनकारीपिन्ता ल्हानय्गु ज्या याडः नेखय् चवामुयो चवंगु खानय् दः ।

प्रतिपक्ष जुयो चवंम्हा एमाले खाडः तपिकायो आक्रमक जुयो चवंगुयां सरकारय् चवडः चवंपुं प्रचण्ड व शेरबहादुर पिनिगु लाहा मरु दक धाय् फैं मखु । आन्दोलनय जुयो चवंगु इलय् प्रधानमन्त्री प्रचण्ड कोसी प्रदेशय् वाडः आन्दोलन तः लासा मेगु प्रदेशय् नं

पहिचानया नां छुयता अः पुइगु जक ल्हाडः तकला ? उकिं नं आन्दोलनकारी त एमाले खाडः आक्रमक जगु दक धाय् फः ।

केपी ओलीता थथे दःगु नः थव न्हपांगु खः न अन्तिम हे जुय फैं । थवनं हाँ भलनाथ खनालता छम्हा ल्याम्हों डतलय् दःगु खः । नेकाया सभापति नपां पूर्व प्रधानमन्त्री सुशिल कोइरालाता मेचं कय्कगु खःसा पूर्व अर्थमन्त्री रामशरण महतता बोतलं कय्कगु खः । व फुक्क लू थः पुं नेतात खाडः असन्तुष्टिया अराजक अभिव्यक्ति काथं काय् फः । नेतातय्सं निर्वाचनया इलय् बां बांलागु आश्वासनत बियो सरकारय् वानय् धुकः फुक्क लुमांक छ्वयो देश व जनताता वास्ता मयागु लिं निराश जूपुं कार्यकर्ता पिसं तं प्वकगु नं जुयफः ।

बहुदलीय व्यवस्थाय फुक्कसित सन्तुष्ट याय् फैं मखु । विपक्षी दल तय्सं नं योजना दय्कः अजगु मनयमरुगु अप्रिय घटना याकय् फः । थवयां व्यवस्थापन पक्षया कमजोरी खः । छु नं इलय विपक्षी शक्तिं पँगः थानय् फः धाय्गु खाँ आयोजक पक्ष (पःला) सचेत जुय हे मः ।

सं.रा. अमेरिकया राष्ट्रपति जर्ज डब्लू बुशता भाषण याडः चवं चवं लकामं कय्कगु संसारं स्वयो चवंगु खः । चुनावप्रचार यो वाडः चवंगु इलय लसकुसयायता चवडः चवंम्हा छम्हा मनूनं पाकिस्तानया न्हपायाय्म्हा प्रधानमन्त्री बेनजिर भुट्टोता सन २००७ डिसेम्बर

सच्छि व नीप्यंगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

२७ य् बम मुडकः स्याडः बिला । व उब्ले राउलपीन्डीया चुनाव प्रचारय् वाडः च्वंगु खः । भारतया उब्लेया प्रधानमन्त्री राजीव गान्धीता सन १९९१ य् स्यागु नं चुनावया सिल सिलाय् हे खः । उगु, इलय गान्धी विपक्षी दलया नेता खः । सन १९८४ सं इन्दिरा गान्धीया हत्या याय् धुंकः राजीव गान्धी यक्व बहुमतं त्याकः प्रधानमन्त्री जुला । १९८९ या चुनावय् काङ्ग्रेस त बुता । छुं नं कार्यकारी पदय् च्वंपुं व पदावधी सिधः पिन्ता अपलं असन्तोष व आक्रोश प्वंकय् फः । उकिं हे प्रधानमन्त्री गृहमन्त्री थजपुं पदं हटय् जूपिन्ता तकहे सुरक्षा कःमिपुं बियो तःगु परम्परा दः ।

नेतात न्ह्याम्हाहे जूसां भौतिक आक्रमण याइगु बांलागु खाँ मखु । प्रजातन्त्रय् थःता लगय् जूगु खाँ खुल्ला रुपं जनताया हनय् ब्वय दै । प्रजातन्त्रया छगू बांलागु पक्ष धाय्गु हे थःगु बिचः स्वतन्त्र रुपं सार्वजनिक याय् दैगु खः । अः वयो अजगु सामाजिक सञ्जाल पाखं अजगु प्रजातन्त्रिक अधिकार दुरुपयोग याडः च्वंगु खानय् दः । नेतातय्ता हनय् लाथें अमर्यादित खाँग्वलं ब्वः बियगु सार्वजनिक रुपं स्वयहे काथं मछिगु किपात ब्वयो बदनाम याय्गु कुत बांलागु ज्या मखु । पदीय मर्यादा व आचरणया अखः याइगु ज्या इवः त पानय्ता स्वापु दःगु पक्षं बिचः याय् मः । नेपः या सरकारया गृह प्रशासनं अजपुं मनू गिरोहतय्ता तुरुन्त ज्वडः साइबर क्राइम अन्तरगत मुद्दा चलेयाय् मः । मखुसा अजपुं गिरोहतय्गु मन भनू अजगुलि जक वाडः अभ् व स्वयो चर्को चर्कोगु ज्या खाँ पिब्वयो महै धाय् फै मखु ।

अः सरकार व प्रमुख प्रतिपक्ष खाडः ल्यासे ल्याम्हो पुं अपलं तं म्वयकः च्वंगु देशय् ज्या बिय मफूगुलिं खः ।

विश्व विद्यालय ब्वडः च्वनय् मःपुं ब्वनामिपुं विदेशय् ब्वे वानय्ता न्हिं सलंसः एयरपोर्ट ब्वयो वाडः च्वंगु दः । ज्या सानय् फःपुं व लाहातुति बल्लापुं ल्यासे ल्याम्होपुं न्हिं द्रष्टिमयाकं सिनं देश त्वःतः वाडः च्वंगु दःसा बुद्धिजीवीपुं नं निराश जुयो विदेशी भूमि च्वडः च्वंगु दः । थ्व फुक्क नेपालय् ज्या बिय मफूगुलिं जूगु खः । मखुसा थः बुगु थाय् त्वः तः थगु ज्ञान व सीप विदेशी भूमि फुकय्ता व हिचःति हाय्केगु सुयाय् मन दै ?

अभ् अःयां नेपः या सरकारया नीतिया अखः सेनाखय् भर्ती जुयो ल्वाडः च्वंपुं ल्यासे ल्याम्होपिनिगु कणाचायपूगु बाखंत पिज्यो च्वंगु दः । अः तिनि रूसी सेनाखय् भर्ता जुयो युक्नेनयुद्ध खय् वाडः च्वम्हा माओवादी लडाकु छम्हा सियाय्गु किपा व धापु प्याहाँ वल । वं 'लेनिनया देश रूस पाखं ल्वाय दः गुलि गर्व जुगु दः।' (२८ मंसिर राजधानी) जक धः गु दः । वं हकनं ताडः धाला - 'राइफलयां म्हेग १० वर्षे जनयुद्धया इलय् नं ज्वडागु खः अलय थौं नं ज्वडागु जुल अथेनं तातुना तस्कं पा अथेधाय् म्हेगः नेपाली जनताया मुक्तिया लागिं थौं कतया दे या रक्षा व (पारिवारिक व्यवस्थापन) परिवार लहियता ।'

म्याग्दीया उम्हा छम्हा ल्याम्हो धःगु उगु खाँ न्हपा माओवादीया नामय बन्दुक ल्हापुं द्रलंद्र लडाकु पिनिगु भावना कः घाडः च्वंगु दः अलय देशय् ज्या मदयो न्हिं द्रष्टि मयाकं मनूत विदेशय वानयमःपुं ल्यासे ल्याम्हो पिनिगु दुःखया सः पिज्वयो च्वंगु दः । विदेशी भूमि च्वडः सैनिक पोशाक फियो विदेशी भूमिया लागिं ल्वाय मःगु नुगलय् ल्वहमां त्यय्कः याय्मःगु 'गर्व' या भाषां गैडाया छेंगु थजगु नुगःदः पुं प्रचण्ड व शासक

दलका नेतातय्गु नुगलय थिइला मथिइला, मसिया । अलय व ल्याम्होया ख्वविं जःगू व दुःखं प्यागु सः या 'गर्व' धःसा करोडौं नेपःमि पिनिगु नुगलय् पक्कानं थय्गु दः ।

नेपालय गणतन्त्र पलिस्था याय धुंक जनतायानितिं लाहातय् ज्या, नय्ता नसा, पुनय्ता वसया ब्यवस्था जुई धःपुं शासक दलया नेता तयसं थःगुजक व्यवस्था याडः दे आर्थिक रुपं (टाट पल्टे याय्गु) पवाका याय्गु ज्या याता । जनताता भिंजुइगु ज्या सुननं मया । हेरिटेज फाउन्डेसनं हलिमयया १७७ गू देशय हिलमाल सर्वेक्षण याडः काथं नेपः दे १४२ गू ल्याखय् ला । आर्थिक रुपं नेपः देता थौं या गालय थुनय्गु ज्याखय् जिम्मेवार सु सु लय ?

देशय कल-कारखाना उदारीकरणया नामय छगू छगू याडः निजीकरण याडः बस्तु पिता छ्वय्गुया पलि ल्यासे ल्याम्होपुं पिता छ्वय्गु अवस्थाय् थयंकपुं भ्नी शासक दलत गुलि जिम्मेवार लय ? छुं दाँ हाँ श्री लडाकाया आर्थिक अवस्था क्वम्हयो वांसेलिं अलय दे आर्थिक रुपं पवाका जुयो वानिगु अवस्था वसेलिं आनाया जनतां शासक दलया नेतातय्ता छँ छँ नं ज्वडः हयो लाँय हयो कसा यागु, बेइजत यागु 'लू' त पिहाँ वला । नेपःमि पिनिगु धैर्यया बाँध तज्याइगु दिन नं वइन । उकिया लिचवः काथं नेतातय्ता लायँ हे लाहा वाय्गु ज्या यागु धनकुटाया घटनाता कःसा पाइमखु । थ्वहे काथं विकृति त हज्याडः वांसा कन्हे नेपःया नेतातय्गु स्थिति नं थ्वहे काथं विकृति त हज्याडः वांसा कन्हे नेपःया नेतातय्गु स्थिति नं श्रीलङ्काय्गु थें मजुई धाय् फै मखु । इलय हे शासक दलया नेतातय्सं थुखय् पाखय् नं बिचः याय् मः ।

व्हाय् ताहाकःव्ह राजकुमारी

छगु देशे छम्ह जुजुया काय् मनमतापे थःगु बगैंचा चाचा हिला बांबांलागु स्व्यागु सुन्दरताया मज्जा कया च्वन । सयोगं साप हे बांलागु स्वां छफो खना लोवना श्वया नतुना स्वत । बास तसकं बांला, सुगन्धित तर छुयाय भतिचा जायका ला राजकुमारया न्हाय् ताहाकः जुजुं कुछी हाकःगु नं मयात । “आ छुयाय् ? जि ला फुत” धाधां राजकुमारया अथे याय थथे याय् मन्त । हाकनं मेमेगु स्वां नतुना जीला धका हाकनं मेगु छफो सिक्क हे बांलागु स्वां थोया नतुना च्वन ।

आश्चर्य ! ताहाकःगु न्हाय्ला पुतिहा जुजुं न्हापा थें हे साविक जुल । वया ला लय लय ताया तुतीं बय्ँ मचुल । व डिगु जातयागु नं स्वां बांबांलागु श्वया मेगु देशे

पाखे चाह्यू वने धका व देश तोता सरासर वंवं वंवं मेगु हे राज्य् थ्यंकःवन । संयोग व देशया राजाया म्ह्याय् छम्ह थुजोम्ह जुया च्वन, थुलि सुन्दरीम्ह, वं सं हे मिजं तय्गु ख्वा जक हे स्वइ मखुम्ह जुयाच्वन । श्व खँनं राजकुमारं सीकल । राजकुमारया गनं बास च्वने धका उखे थुखे स्वः जुल, बन्ही जुयावल । संयोगवस बासं च्वने धका उखें थुखें द्वाहाँ वंबले छम्ह गथुनीयागु छें लावन । गथुनीं नं राजकुमारयात बांलाक विचा याना वासं तल ।

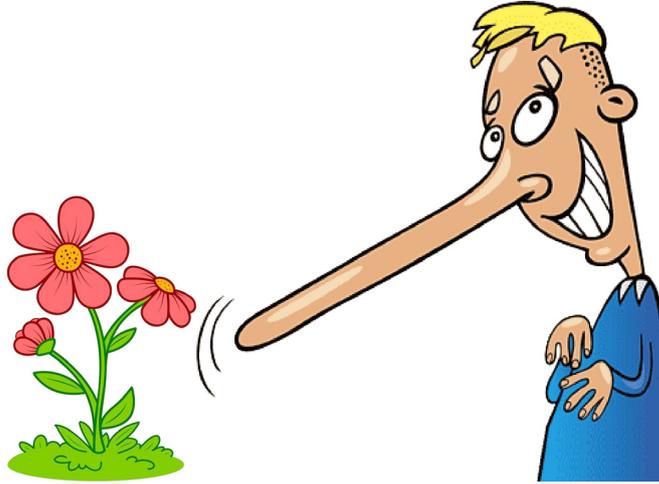
संयोग व गथुनी धासा वहे देशयाम्ह जुजुयाथाय् न्हिथं स्वामाः हना

स्वां बिइ यकिम्ह जुया च्वन । सुथय् जुल गथुनीया वांबांलागु स्वां हया धमाधम स्वां माः हना च्वन ।

“ए तताजु । श्व स्वांमाः गन यंकेंगु ?” राजकुमारं डयन ।

“खः, न्हिथं जुजुयाथाय् स्वांमाः चढेयाः यंकेंगु जिगु ज्या” गथुनी नं धाल ।

“अथेसा, जि नं स्वामाः हना स्वये, मज्यूला ?” राजकुमारं धाल ।

“मज्यूला मखु, अथेसां स्यनकि काई मखु” गथुनीं नं धाल।

राजकुमारनं बांबांलागु स्वां तया भन हे बांलाक छमा स्वामाः हना बिल । गथुनीं नं वहे स्वामाः नं ज्वना जुजुया-थाय् अन्तपुरे यंकल । स्वामाः खना जुजु सापहे खुसी जुल । कायम्ह सता कायम्हसित क्यन । “अहो गुलि बांलागु स्वांमाः, थुजोग स्वांला गवलें मखना थें च्वं राजकुमार अजुचाया च्वन ।

“का, श्व स्वांमाः राजकुमारीयात व्यू” धका राजकुमारं हुकम जुल । धाथें राजकुमारीया ल्हाती व स्वांमाः तया बिल राजकुमारी ला

थुली खुसी जुल स्वांमाः क्वखाया तोते हे ममदु । विस्तारं स्वांयागु मगमग वास पिज्वया च्वन । तर गजव, छुं भतिचा जावले सुन्दरी राजकुमारीया न्हाय् भन् भन् मना ताहाकनं जुया वःथें च्वन । भतिचा जायका राजकुमारीं न्हय्कं न्हयोने दना स्वःबले ला न्हाय्ला कुछीति हाकः जुया याता याता जुया च्वंगु खन । राजकुमारीयाला तच्चोगु आपद् जुल ।

तुरन्त हे जुजुयाथाय् खबर छोट । जुजु नं अजु हे चाया च्वन । थः म्ह्यायला अथे कुरूप जगुखना तुरन्त हे सुनानं लाय्का बिई फुसा भारी सिरपा बिई धका नायर्खीं च्वयेकल । श्व खँ वहे गथुनीयाथाय् च्वंम्हा राजकुमारं नं सिल ।

“का, जुजुं हुकम जगु जिं राजकुमारीयात लाय्का बिई धका खँ कंके छोट ।

राजकुमारी धासा मिजं तयेगु ख्वा हे स्वइ

मखुम्हा । अथेसां मजिल, न्हाय् ताहा ज्वीका च्वने मजिल । व राजकुमार-यात दरारे सःता क्यन । वैकेला न्हाय् ठीक ज्वीगु स्वां दहे दु । तुरन्त हे वहे स्वां नत्वंके बिल । राजकुमारीया न्हाय् चिकिचापु जुजुं आखिरे साविकयागु रूपे वल ।

जुजुला साप हे खुशी जुया व मिजयात भारी सिरपा बिल । व नं छम्हा राजकुमार धयागु सिसेंलि मैयाया नं वहे नाप माया लगे जुल । जुजुं इपिं डिम्हासित स्वयंवर याना धुमधामं ब्याहा याना बिल ।

उलिचिया बाखं थुलि

साहित्यय कल्पना

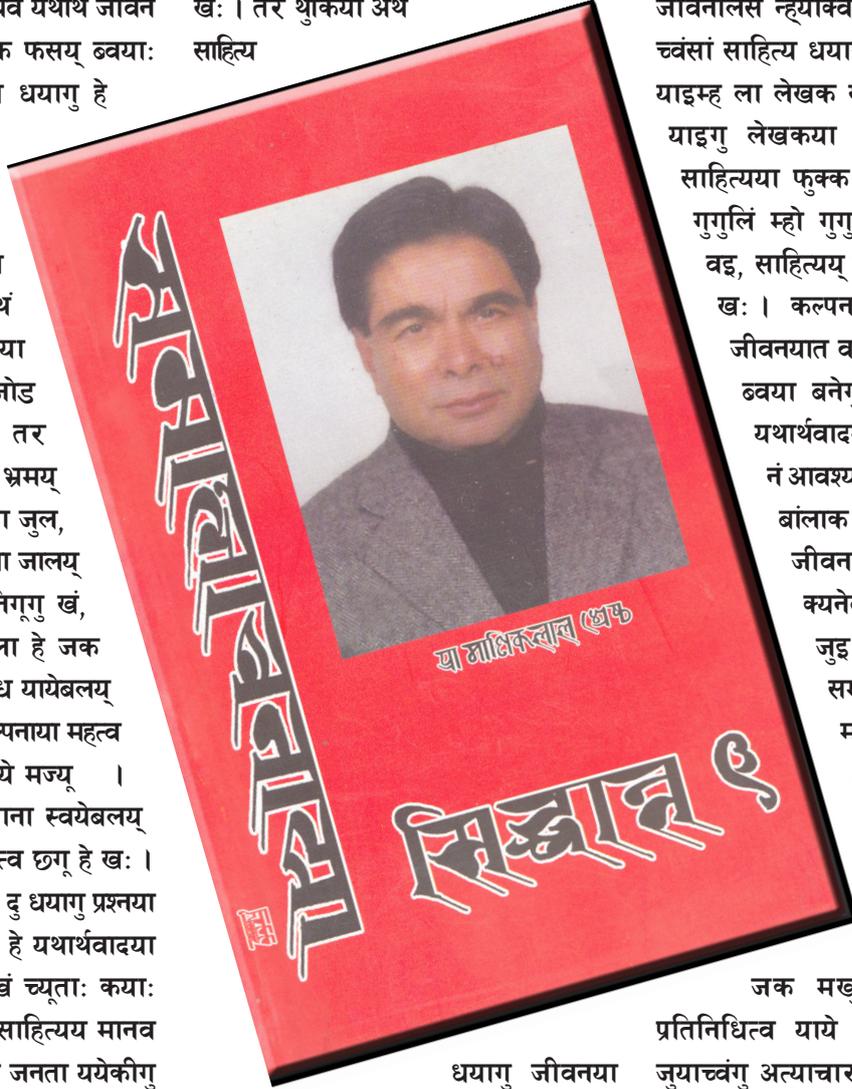
साहित्यय् यथार्थवादी धारणा क्वातुया वःलिसे साहित्ययात मुक्कं कला धकाः जक धाड्गु यथार्थ-विरोधी धारणा हास जुजुं वन, अले प्रगतिवादी जनपक्षीय साहित्यया दृष्टिकोणं हा कायेव यथार्थ जीवन भीगु गन खः गन तापाक्क फसय् ब्वयाः कल्पना यायेगु व 'साहित्य धयागु हे

मुक्कं कला खः, छु धयातःगु धयागु सिकं गुकथं धयातःगु दु धयागु हे महत्त्वपूर्ण खः' धायेगु धारणा क्वदलावन । थुकथं जीवनवादी प्रवाह क्वातुया वःबलय् यथार्थताय् विशेष जोड बिया यंकेगु ज्या जुल । तर थुथाय् लाक्क भी नित्ता भ्रमय् मलाकेत स्वयेमाः । छता ला जुल, यथार्थवादया नामं प्रकृतिवादया जालय् थःत क्यंके मज्यु । अले निगूगु खं, 'साहित्य धयागु फुक्कं कला हे जक खः' धयागु धारणाया विरोध यायेबलय् भावावेशय् वना साहित्यय् कल्पनाया महत्त्व हे ल्वःमंकेगु भ्रमय् भी लाये मज्यु ।

बांलाक विचाः याना स्वयेबलय् थव नित्तां समस्याया मूल तत्व छगू हे खः । साहित्यय कल्पनाया छु स्थान दु धयागु प्रश्नया बांलाक लिसः थुइके फयेव हे यथार्थवादया स्वरूप नं थुइकेफइ । मनुखं च्यूताः कयाः साहित्य ब्वनीगु कारण हे साहित्यय मानव महत्त्व दुगुलिं खः, अले आम जनता ययेकीगु साहित्य आम जनताया जीवनलिसे सम्बन्धित साहित्य खः । तःधंगु साहित्यिक कृति प्रत्यक्ष हे खने दयेक जीवन पिहाँ वइ । मनुखं जीवनय खंगु वा अनुभव याःगु वस्तु व भीत तसकं च्यूताः दुगु खँय् चिन्तन याना लुइकूगु बिचार कयातःगु रेकर्ड हे साहित्य खः । थव हे कारण प्रसिद्ध अंग्रेज समालोचक हडसन

साहित्ययात 'भाषाया माध्यमं जीवनया अभिव्यक्ति' धकाः परिभाषा बियादिल ।

साहित्य छगू कला खः, कला जूगुलिं हे जीवनया अभिव्यक्ति थव खः । तर थुकिया अर्थ साहित्य

धयागु जीवनया 'कार्बन कपी' मखु कयामरां काःगु तस्वीर मखु । साहित्य वा कला धयागु जीवनथें च्वनेमा, जीवनथे च्वंक सिर्जना यायेमाः । थुकिया अर्थ साहित्य जीवनथें च्वंक सिर्जना यायेगु खः, जीवनया घटनायात सुंक ल्हयया कायेगु मखु । छम्ह नांजाःम्ह समालोचक (एवरक्रोम्बीजुं) साहित्ययात

'गणितया प्याराबोला' लिसे तुलना यानादिल । प्याराबोला थेंतुं साहित्य न्ह्यावलेन जीवनया लिक्क लिक्क सत्तिक ठवां वनाचवनी, तर जीवनयात प्यपुंक थी मखु । जीवनलिसें न्ह्याक्व हे सत्तीसां जीवनथें हे च्वंसां साहित्य धयागु सिर्जना खः, सिर्जना याइम्ह ला लेखक खः । अले थथे सिर्जना याइगु लेखकया कल्पना शक्तिं खः ।

साहित्यया फुक्क प्रकारया कल्पना माः गुगुलिं म्हो गुगुलिं अप्वः । मेगु प्रश्न वइ, साहित्यय कल्पनाया रूप गज्याःगु खः । कल्पना व सिर्जनाया नामं जीवनयात वास्ता हे मयासे आकासय् ब्वया बनेगु गलत खः । अथे हे यथार्थवादया अर्थ बालाक थुइकेगु नं आवश्यक । साहित्यय जीवनया बांलाक अभिव्यक्ति जुइमाः तर जीवनयात गथे खः अथे ब्वया क्यनेवं यथार्थवादी साहित्य जुइ मखु । समाजय् खनेदुगु समस्या, जुयाच्वंगु मभिं मनिंयात बांलाक क्यनावीवं गात धयागु प्रवृत्ति सच्चा यथार्थवाद मखु । साहित्यय जन जीवनया चित्रण

जक मखु, जन आकांक्षाया प्रतिनिधित्व याये फयेकेमाः । समाजय् जुयाच्वंगु अत्याचार व अन्यायया बांलाक चित्रण याना बीवं प्रगतिवादी साहित्य जुइ मखु, जनताया आकांक्षा बांलाक प्रतिबिम्ब क्यनाः, जनताय् आस्था, भविष्यय् विश्वास क्यनाः आशावादया जः ह्वलीगु जक पूर्वक यथार्थवाद खः । थव तत्वयात जुयाच्वंगु स्थिति जक गथे खः अथे क्यनेगु प्रवृत्ति यथार्थवाद मखु, प्रकृतिवाद खः । प्रकृतिवादी

सच्छि व नीप्यंगूगु ख्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

प्रवृत्तियात न्हंके मफुसा साहित्य व कला स्वस्थ लैपु ज्वनाः न्हयज्यायेफइ हे मखु ।

साहित्यय कल्पनाया स्थान बांलाक ध्वाथुइकेत कल्पना धयागु छु धकाः जक नं वाला स्वयेमाः । प्राचीन समालोचना साहित्यय मिखा ब्वया स्वयेबलय् ग्रीसं नीस्वंगु पश्चिमी समालोचनाय् व संस्कृत समालोचनाय 'कल्पना' शब्दया व्याख्या व काव्यय कल्पनाया स्थानया छु उल्लेख मदु । यूरोपीय साहित्यय थनी प्यसःदँ न्हयः अंग्रेज कवि शेक्सपियरं- 'कल्पना-शक्ति' या खँ न्हयथना 'कविं सिर्जना यायेत छ्यलीगु शक्ति' धकाः धयातःगु व भिंन्हयूगूगु शताब्दीइ समालोचना-साहित्यय कल्पनाया महत्वबारे गाक्कं चवयातःगु खनेदत । तर पश्चिमी साहित्यय निताना शब्द 'फान्सि' व 'इमायजिनेशन' निगू शब्दया भाव छुं भति पाःगु अर्थय् छ्यलातःगु खनेदुसां भीसं नितानायात कल्पना धयाचवना । थुकथं नितानां अर्थय् जक मखु, सामान्य प्रयोगया आपालं अर्थ भीसं 'कल्पना' शब्द छ्यला चवनागु दू ।

'कल्पना' शब्दयात भीसं गुलि अर्थय् छ्यलाचवना छकः सिइकेगु कुतः याये ।

छुं छुपु कविता ब्वनेबलय् भीसं उकिइ कल्पना तसकं च्वन्हयाः धकाः धया । थथे धायेबलय् कल्पनाया मतलव छुं आकृति वा छुं छगू चित्र न्हयःने ह्येगु खः । चित्रकारं

ब्रुशं किपा च्वइथें लेखकं किपा ब्वये हइगु शक्ति कल्पना जुल ।

यूरोपया साहित्यय 'सिमिली' (simile) व 'मैलाफोर' धाइगु निगू प्रकारया उपमा अर्थात् छगू वस्तुया वर्णन यायेत मेगु वस्तुया उदाहरण न्हयब्वयेगुयात नं भीसं कल्पना धया । तसकं ध्याचलय् चुलु धायेत 'डाया म्हाय पलाः तयेथें धायेगु, तसकं ताःन्वः धायेत 'मिइ दुहाँ' वने थें' धायेगु, अथे हे 'आलु मने थें', 'चि नःम्ह खाथें' आदि 'सिमिलि' (उपमा) व समय खुसि, 'जीवन छा', 'आसा जः' आदि 'मैताफोर' (उपमाया प्रयोगयात नं भीसं कल्पना हे धया । समुद्रया लः हा जुयावंगु सुपय्यात थःछें वंम्ह मिसा नाप छम्ह कविं तुलना याःगुयात भीसं कल्पना धया ।

प्याखं (नाटक), बाखं आदि जीवन सम्बन्धी साहित्यय पात्र-चित्रण याइबलय् पात्रया नुगः बांलाक चित्रण यानाः पात्रया सजीव चित्रण यायेफुम्ह लेखकयात भीसं कल्पना शक्ति क्वातुम्ह धकाः धया । थुकिया मतलब पात्रया मन दुने थयंक वनेफुगु शक्ति, करकिया मन बांलाक थुइका बांलाक क्यनेगु शक्ति वा 'सह + अनुभूति (सहानुभूति) या शक्तियात नं भीसं कल्पना धया ।

छुं ततःधंगु ग्वसाः ग्वयेत थथे याःसा थथे जुइ थथे यायेमाली धकाः बांलाक बिचाः

याये फइगु तब्यागु दृष्टियात नं कल्पना हे धाइ ।

अथे हे 'ब्वःगु ज्या जक यायेसःम्ह थम्हं स्वया छुं याये मफुम्ह' मनूयात नं कल्पना मदुम्ह मनू धायेगु चलन दू । थुकथं पहलकदमी, सिर्जनात्मक प्रतिभाया इवलय् कल्पना लात । छुं न्हूगु वस्तु लुइकेगु, न्हूगु वस्तु सीकेगु, न्हूगु खंकेगु, न्हूकथ खंकेगु, न्हूगु वस्तु दयेकेगु फुक्क प्रकारया शक्ति कल्पना खः ।

थन च्वय् उल्लेख जूगु विभिन्न अर्थय् 'कल्पना' शब्द छ्यलीगु उदाहरणं विभिन्न प्रकारया कल्पना-शक्ति क्यं । विभिन्न प्रकारया शक्ति जूसां थव फुक्कया सार रूप व सार तत्व छगू हे खः, व खः चेतनशील व सम्बेदनशील मनया सिर्जनात्मक प्रतिभा, साहित्यया सिर्जना याइगु प्रतिभा नं थव हे खः ।

निगू वस्तुइ समानता खंकेगु सामान्य कल्पना-शक्ति नं तसकं क्वातुइबलय् 'स्वाना बिइगु जादु-शक्ति' जुइ । थय्क स्वयेबलय् ज्वःमलाःगु वस्तुइ नं कल्पना शक्तिं समानता खंकेफु । अले हानं न्हयःने मदुगु वस्तु नं कल्पना शक्तिं खंकेफु । ख्युंसे च्वंगु चाय् नं चाया अन्त जुया सुथया तुयु जः वयेत्यंगु खंकेगु कल्पना शक्ति खः । थव हे कल्पना सिर्जना यायेगु शक्ति खः, साहित्यया सिर्जना याइगु शक्ति खः ।

इगाप

ख्वप नगरपालिका पाखं पिथाडः च्वंगु ख्वप पौ बः छि पौ खय् बांलागु चवसु त बियो ग्वाहाली याडः दिसँ । उगु रचनाया ल्य ज्या याडः पारिश्रमिक बियगु खाँ ख्वप नगरपालिकाया २०७७ श्रावण २६ गते च्वंगु बैठकं क्वः छ्यूगु खाँ ब्याक च्वडा ।

सम्पादक
ख्वप पौ

मांया हत्याया षडयन्त्रय् दुश्याःगु

ल्हाःत हि किङ्गु तक्मात ।

पूर्ण वैद्य

छखा तः खागु छै गुकिया जग हे मद्दु,
 अन छ्युँ जक क्वसियाः ल्हँवहं सिमेण्ट थें धी जुयाचवंगु दु ।
 छ्युँ नं थुलि बल्लाः धयागु जिं मस्यु ।
 पल्लि मद्दुगु छै, थाय्मा मद्दुगु छै,
 अन आकाश ब्वथयाः नकिं तानातःगु दु
 जः हे वये मफडकथं हाकुक् हि कुनाः सिनाचवंगु आकाश !
 जः प्रूफ छ्युँ जलय् दनाचवंगु छै
 श्व छँया मी दुश्यंक जः दुहां वनाः क्वाइया छगू खतरा !
 छगू सम्भावित मिड जः स्वयाः भुखाय् ब्वइया खतरा न्ह्याबलें
 उकिं शायद, जःया लँ आकाशयातहे प्यलिं प्यब्व थयाः
 हाकुक् तन्ना प्यनातःगु
 छँया छचाः खेरं ततः जाःगु पःखाः
 पःखाःया छ्यनय् ततः माःगु कँमा
 कं हे शोभाया छाय्पा जुइधुंकूगु थाय् श्व ।
 खँया हत्याय् दनाचवंगु पःखाः हे-
 सुरक्षाया छः जुइधुंकूगु थाय् श्व ।
 अन छः हे मद्दुगु पुखू दयेकातःगु दु
 खाःया अचुक लः जायेकाः
 स्वयाः स्वयाः जक प्याः चाः तंकेगु लागि शायद !
 थन स्वांया नस्वाः कोमलताया नां हे मद्दु
 अन क्यब धकाः इशितहार तिकातःगु दु
 भ्वं, प्लाष्टिकया जक स्वां, स्वांमाः दयेकाः, धाले यानाः
 खालि भूठ ज्वाँय् ज्वाँय् सयाचवंगु दु !
 श्व छ्या म्ह छम्हं
 पःखालय म्ह छम्हं
 त्वाल्ल भौमिखा माःहनाः च्यानाचवंगु दु ।
 मानों धः छुनातःगु न्यामजीगु भिलिमिलि धाःगु जुयाः
 धार्थेया निभाः जः माः जुइगु मिखा लायेत !
 थौं पार्टिं भ्वय् न्याः श्व छँय्
 छगू तःधंगु पस्ताः भ्वय् थें
 सः नयाः ततः सः जुयाचवंगु टेप, माइक
 खालि बांबांलाःगु खँ इवलं जक खनाः यानातःगु छै ।
 ततःसलं श्वयाचवंगु म्यें जक भः भः धायाचवंगु छै
 सर्गः श्वया च्वन भरय् यानातःगु विज्ञापनय्
 तः कूगु हलय् अंगः नाप मिखा ल्वायेवं जि भःसंग .....
 नकिनय् यखायातःगु देय् ? ? ?
 तुतिनिसें छ्यनय् थयंक वाला वाला बाय्ण्डेज चिनातःगु म्ह

वार्डया नांगागु नखाताय् मछिंक गवःतुलाचवंगु देय् !
 वया छ्यं, नुगःपा, प्वाः, तुति अन थन मदयेक हि धाः हे
 बाः वनाचवन व्यर्थ ।
 वया प्रत्येक ला, ही घाः दु, स्याः दु मलंगु
 जि नं छक् ला खः वयागु म्हय्
 छफुति हि खः वयागु हितुली
 उकिं जिके नं दुघाः दु, स्याः दु अनेक !
 जिं खनाचवन श्व -
 देय्या नुगःपां शहीदतय्गु ह्याउँगु हि बाः वयाचवन
 स्वस्वं हे हि लः जुया वनाचवन श्व थासय्
 श्व गजाःगु थाय् ह्याउँगु हि नं लः जुया वनीगु ?
 श्व गजाःपिं मनू हि नं लः धकाः त्वनाः स्वाइपिं ?
 न्हि घुतुं वनेवं चाया अन्धकार पातालय्
 दिशां छथुं छ्युँक ख्वाः ज्याना हयेवं
 स्वस्वं हे लँ तना वनाचवन, छगू छगू यायां
 तर छ्युँतय् छ्यायेत लँ, छ्यायेत जः
 लुखाय् मन्हयंक छ्युँत्वाः दुहां वयाचवन श्व छँय्
 अय् छ्युँ मखु व ला किचःतय्गु हूल खनिं
 धत् जिगु मिखा नं ... व ला किचः नं मख,
 पार्टीइ वःपिं मनूत खनिं
 हाकुगु कोट हाकुगु त्वपुलि त्वपुलिया ।
 गनं मद्दुगु छगू गजब विशेषता श्व छँया
 लुखाय् दुहां वक्वसिनं थःगु छ्यं ध्यनाः बीमाःगु
 थःगु मे स्वहायेकाः सुयां म्हिचाय् तया बीमाः गु
 खालि छगू टिकट छगू पासया लागि...
 अहो ! बेफिक्कि मनूत थःगु छ्यं ध्यनाः दुहां वनाचवन पार्टिं
 भ्वजय ।
 ग्वाः ग्वाः मनूत दुहां वयाचवन श्व छँय्
 तर गनं पिहां वयेगु लुखा मद्दु, थन अंगः हे तमछ्याकं
 दुहां वलिसे थः तना वनीगु,
 थः के थः सिना वनीगु श्व छँय्
 माकः चिया माखापिखा जाः थें बःबः पःखालं जक चाःहीका
 तःगु छ्य्
 मय दानवया मणिमय सभाय्
 लँपद्यः या श्व विशाल छःछै !
 थन लँ मद्दु गन नं पःखाः हे मथुकं-
 अन हे ला भीगु लँत ल्हानाः सासः कुंकाचवंगु दु ।

सच्छि व नीप्यंगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

छगू अजगति । छगू विसंगति श्व युगया !
थःगु छ्यं मद्रुपिं मनूतयसं पकापक नयाचवन
चुई चुई सालाः त्वनाचवन रंगीन लिक्वीड
धाः धाःगु खँय् सही ततं
हल श्वक्क श्वक्क न्हिलाचवन
छगू भयंकर - ग्यानापुगु न्हिला !
दुने कातरताया पु थानाचवंगु न्हिला !
दासतां श्वयाचवंगु न्हिला !
टेबुल पतिकं पुचः पुचः गिद्धत जुनाचवन मनू जुयाः
यम्हे ! गपाय् गपाय् हाकःगु जिराफ ककु इमि
अभ्र चबुइ थें तिल्ल प्यंकाः टेबुल तालुना चवन
मिखा द्यद्यतनां हे नसाय् भुनाचवन भुजिं थें
प्रत्येक लाखय् लाः प्याल्ल प्याल्ल वःगु पुचः पुचः मिखा
प्यपुनाचवन प्यासि थें
गुम्हस्यां ल्हाः क्रेन जुयाः मनू फुस फुस हे
ला दायाः यनाचवन इमा गिद्धया मनूत ।
प्लेटय् पर्व ल्हय्याः ।
अन विवेक, शिष्टता लाकामं न्ह्याः सिनाचवन खंक खंक ...
तर इमित थनिम्ह हे सु- मखनीया भय
श्व हारालुटया मौका, थःगु हे देय्या ।
थाय् थासय् तयातःगु ततःधंगु टेबुल पतिकं
त्वसा घासा दथुइ म्हछिं सुं ग्वतुकाः त्वपुयातःगु दु
धायें हि वयाचवंगु तुतिया पतिंचा खनेव -
जिगुं म्ह छम्हं जिरिंग तः त्याना वल -
जितः भिभांमिभां दनावल चाया शून्य दिप थें
जि जःखः स्वया प्रत्येक म्हमस्यूपिं
ग्यानापुक धंवा ताताःहाकःपिं मनूत !
इमिगु ख्वाः ला ख्वाःपाः जक खनिंसा सतिक स्वःसा सीकेफु
इमिगु छ्यं ला त्वपुलि दिकीगु खालि नंग्वारा खनिं
सुयातं मालकि चुपि दयेकेत तयातःगु ।
लाखय् लसिंतय् घेराय् लाः वःम्ह छम्ह मनू थें
बोक्सितय् चा पूजाय् स्यायेत हः म्ह मनू थें
जि स्वयं छगू निकट खतराया आशंकाय्-
जितः खनेवं सकसिनं धया थें जिगु म्हुतु, छ्यं नये थें स्वत
अले वं वयात वं वयात ।
गन गन प्यम्ह न्याम्ह वयाः जितः सने मजीक लप्पु ज्वन
जि छत्थं थः हे पम्हुइ थें चिल्लाय् दना
मानो अन फय् मि च्यात हवानाक्क !
जि थः हे अजगति थःगु सलय् चवंगु अजात शक्ति खनाः
जिगु सः श्वः श्वः थाय् हूल जि - जि पिहां वल ।
गजब छ वल छ नं जि हे खनिंसा

व वल व नं जि हे खनिं
अय् ! जि याकःचा मखु खनिं गन गुगु स्थिती नं
थौं जिगु सलय् सुं दु खनिं
जिगु सलय् छुंदु खनिं
खालि जिं मग्यासैं सः तयेमाः यः हे पम्हूसां !
अले, जि छगू आवेगय् भातापाता सनाः चत्ताचत्ता वाकाः
हूल चित्तुचिकाः दुब्बां वना टेबुल थिइक
अन भुनाचवंपिं ततःग्वःगु मिखां जितः स्वस्वं लिलिचिल
जिं सकस्यां न्ह्यःने टेबुलय् म्हच्छिं त्वपुयातःगु तुयूगु कापः
उला आतुरतां ।
छगू उद्धाटन में सत्यता, सुयां जातः उले थें
सकलें छकः ला चिंक वन छगू वास्तविकताय् ।
म्वाःम्वाकं छम्ह मनू स्वताक्क चिनाः ग्वःतुकातःगु
वया ल्हाः, तुतिइ नकिं तानातःगु
छगू सासलं जिं लिकया-
आः जिं सिल ! हां.....भाइ ... जिं सिल ... .. ।
श्व हल श्वयेक न्हिलाचवंपिं सु ?
श्व थम्हं क्वबियां क्वविइ मफयेक तक्मा क्वखायाचवंपिं सु ?
थः मांया गःपतय् न्ह्याः तःधिकः जुइगु स्वयाचवंपिं सु ?
तक्माया ग्यसुं थःगु हे तौल बढे जगु विज्ञापन ब्वयाचवंपिं सु ?
सुनानं अंकित श्व महान है आखिरय् सु ?
जिं श्व नं सिल !
देय्या म्हच्छिं छाय् मदिक हि बाः वयाचवंगु ?
वया आत्माय् छाय् बिबिनया घाः मलंगु ?
वया जव ल्हाः हे त्वाःल्हानाः म्हाया
वया नुगः हे धयना कयाः छातिया, वयात न्हूगु रूप बी धकाः
चवंगु !
छाय् देने दने मफयाः बेडय् मछिंक ग्वःतुलाचवंगु !!
जिं थौं सिल ! हँ ... ..
भुनाचवंपिं मनूत हे सातु वंकाः
जि आतुरताय् छकः बेतोरं चिल्लाय् दना
‘महितां सत्य स्यायेफइ मखु - आसे !’
हिबाः वयाचवंगु तुति पाली स्वताक्क घयपुनाः भवपुयाः
विचलित जि ख्वखना सलं हाला -
यः मां जिं छन्त स्याके बी मखु !
थौं छंगु दुर्गतिया दशा ज्वनेधुन
बलं हालागु तोरय् थःगु हे सलं जि थः हे भ्रसंक
न्ह्यलं चाल !
जिगु म्ह छम्हं चःति चःति, - जि चच्चकनाः स्वया
सपना ! छगू भ्रम केवल
सपना, छगू हसना ।

ध्यो-चाक् सल्ह

कान्छा बासुकला

भी नेवाः । नेवालं मानेयाना वया चवनागू नखः चखः, चालचलन व संस्कृतियात अन्धविश्वासकथं मखुसे भौतिक दृष्टिं स्वयेम, मानेयायेम । उकिं जिं सयासियाकथं स्वयेबले थमं सयासिया कथं मेपिन्त अले न्ह पुस्ता यात कनेबले खः या मखु स्वया, सीका थुइका व नखः चखः म्वाका तयेमागु कारणात थुइके अपुइ । भी स्वनिग व थुकिं पिनेयापिं नेवाः तयसं मानेयाना वयाच्वंनागु नखःचखः फुकू मुंका ल्याखायबले दछिया स्वसः व खुइडान्हु खय् न्हिन्हिं धयाथे दय्फु । उकी 'ध्यो-चाक् सल्ह' वा 'हामो सल्ह' छगूनं खः ।

भीगु नखः चखः मध्ये गुगुं चन्द्रमास वा तिथि मिति अनुसार मानेयायगु चलन दुसा गुगुं सौर्यमास वा गते अनुसार व गुगुं वार अनुसार नं मानेयायेगु चलन दु । गथेकि अक्षय तृतीया धुंका न्हापं वइगु आइतवार वा विहिवार खुनु 'तदिं दुगु पूजा' मानेयाइ । ध्यो चाक् सल्ह माघ महिनाया न्हापंगु दिन वा संक्रान्ति खुनु मानेयायेगु चलन खः ।

पुष व माघ महिना तसकं ख्वाउँसे, चिकुसे च्वनिगु महिना खः । पीने च्वनेबले ख्वाउँ सहयाय् थाक् । खुल्ला थासय्या गनं गाले वा धले नाः (लः) मुनाच्वंसा सुत्यलं स्वयबले व नाः ख्वपि ख्वयाच्वनेयो न्हाय्कथे च्वंक (खँथेच्वंक) लः धि जुयाच्वनेयो थुजगु इले नय्त्वनेगुनं यक्व पचेजुइ यक्व पित्याइ । थुजागु इले नखःमानेयाना म्हक्वाइगु ताप बिइगु ध्यो चाक् नपां तरुं (तरुल) तया बजिकौला (कला) याइ । नपां हामो व चाक् दाय्क तलासी (तौलासी) दय्का नई ।

ध्यो व हामोखय् चिलो दु । चिलो भीगु शरीरयात मागु खःसां पचेयाय् थाक् । उकिं भीगु स्वास्थ्ययात नोक्सान याना बिइयो । अथे जूगूलिंहे चाक् व ध्यो ल्वाकछ्याना नयेगु, अथेहे चाक् व हामो

ल्वाक छ्यानं । तलासी दयेका नयेगु याना वगु खइ । अथेयाना नइबले चिलोया प्रतिकूल असर कमजुइ, स्वास्थ्ययात नोक्सान मयासे भिंजक याइ । ज्या यायां छ्वासुयोच्वंगु भीगु शरीर, कमजोर स्वास्थ्य यात ध्यो चाक् व हामोखं क्वातुक, बिइ, बलाक विइ, रोगया किटाणुत नापंलवाय् फैगु प्रतिरोधात्मक शक्ति बिइ ।

थ्व सल्हखुनु वाउँचानं नयेगु याइ । वाउँचासं भीत रोगया किटाणुत नाप ल्वाय्फैगु बः बिइ । उकिं कय्गुमाः पेलांगु डालांगु बःमा जुगुया च्वका कताना (चःपुघा) ल्या उकिया वाउँचा (तरकारी) दयेका नय्गु याइ । कचः ध्यो-चाक् सल्हखुनु तकजक नयेज्यु वनं लिपा नयेमज्यु नलकिं प्वा स्याइ धाय्तल । थौं कन्हेकचः दुसा कचः, कचःमरुसा चंसुपला नं हया वाउँचा दक नइ । वाउँचाखं भीगु स्वास्थ्ययात मागु chlorophyll(हरितकण) बिइ वाउँगु रसखं भीगु गंगु म्ह रसपूर्ण जुइक विइ, भीगु प्वाः सफायाना विइ, रोग मरेका बिइ, छाख्वाः वगु शरीरयात क्यातुख्वाः वयेका, थिका, बांलाक बिइ उकिंभीत कब्जियत मजुइका बिइ, म्ह याउँका बिइ । वाउँचाखं भीत भिटामिन 'सी' अले प्राकृतिक फलाम तत्व थुजागु थी थी रसायनतत्वत बिइ । भीगु आयु ताहाक, तातक म्वाका अनेक न्हुनुगु बांलागु खँत न्यनेखंक बिइ, स्वे खंक विइ ।

तरु लिइगु ई पुष-माघ महिना जुल । मेगु महिना वा मेगु इले मदैंगु जुगुलिं लिइगु ई, दैगु ई माघया सल्हखुनु नयेगु यानावगु जुइ । नापं माघ महिना चिकु-

लाया ई, नयागु पचेयाये अपुगु जूगुलिनं तरुं नये हे मागु यानावगु जुइ । तरुं भीत भीसं सिसेमसिसे दाछितक नयागु साँ वा सांगु पचेयाये फैगु धयातला । थ्व छगु जडीबुटीया रूपेनं वा वासः तासः या रूपेनं नयावगु चलन खः थें च्वं । (साँ नगु पचेयाये फैगु वासः आतक मरुनी धाइपिनं दु ।)

थाय्बाय अनुसार, अले निभा, फय, तानु, लुमु, ख्वाउँ, चिकुया मौसम अनुसार प्रकृतिं थिथि वस्तुत उत्पादन याइगु जुल । ई ब्यो हिल धाय्क, थायवाय् हिलघाय व प्रकृतिं उत्पादन याइगु वस्तु नं मेगु हे जुइ । भीत माल धायवं प्रकृतिं उत्पादन याना बिइ मखु । उत्पादन जूगु वा दइगु इले भीसं नयेमा, नये सयेकेमा । मेमेगु वस्तु थेंहे 'तुं' धाय्गु वस्तुनं भीसं माला धाय्गु ईले वा अथें न्हयाब्लें दइगु वस्तु मखु । पौष महिनाया ईले तु धेना, तुसाले (कोलमा) (कल) यंका, केला तुया ति पिकाइ । अले वहे तितःग्वगु थले तया भुतुली दयेकी शाख दयकि, चाक् दयकि । अले वहे चाक् दकभनं (दकोमनाये) गेयेहइ वा मीहइ । उकिं चाक् गेयेदुगु वा न्यायेद्गु ई पौष महिनाय न्याना माघ महिनाय सल्हखुनु ध्यो-चाक् नयेगु यानावगु खइ ।

न्हापा न्हापा न्हयाथायं लँ मरु, यातायातया साधनत मरु' उकिं आथें तापाक तापाकथ्येक बञ्ज स्वापु मरु । अथे जुगुलिं तःतःधंगु तु बाः मरु । छ्थाय, निथाय, चिचिधंगु तुवाः याना वहे तुया चाक् दयेका थःगमं हे कुबिया स्वनिगलय गयेहइगु (Exchange) वा मिहइगु खः । अयागु तु बाः न्हापा न्हापा ख्वपया मिलिदोलेनं दुगु खः । मिलिदो थौंकन्हे चाँगुनारायण न.पा. या भौखेलेला/उब्ले अन तुसाः नं दुगु खः । अनया तु चिपुगु (कान्छीपाती बः पुगु) खः । चिपुगु जातया तु तपुगुतु स्वया अपो चाक्, अले सागुनं खः । उकिं भिंगु, बांलागु चाकुगु चाक् वहे तुया दयेकिगु खः ला । उजागुहे

सच्छि व नीप्यंगूग स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

तुबा: अपोदुगु, अले यक्व यक्व चाकू दयेका स्वनिगले मिहइगु, भिंगु, सागु, बांलागु, अले नां जा:गु चाकू जुगुलिं थायया नामं व चाकूयात 'तोखा चाकू' धाइगु ख:ला वा तु यक्व बांलाक उत्पादन जुइगु थाय् जुगुलिं ख: वा तुखाड: वइगु थाय् जुगुलिं ख: थाय्या नाहे 'तुखा' धाधां अप्रभंश जुया 'टोखा' धायगुयात ? धाय्मफु ।

स्वनिगलं पिने धुनिब्यासी धायगु थाय्यं अथेहे बांलागु, सागु, भिंगु -चाकू दय्क स्वनिगलय मिइगु थाय् जुयाचवन । वहे थाय्या नामं व चाकूयात ब्यासी चाकू धाइगु जुया चवन ।

आला तातापाक वनेगु, छिंगु, त:त:व्यागु लँ तदु, न्यासे वनेम्वायक, कुबे नं म्वायक कुबिया यंक बिइगु यातायातया साधनत दु: । अभ् भ्नीगु देशे जक मखु, मेमेगु देशथ्यंक वनेगु लँत दु । यातायातया साधनत दु । आला आकासे हे लँ याना ब्वयेक यंकिगु हवाईजहाजत दु । आला त:त:धंगु फाँट फाँट हे तुबा: याना चिनि दयेकिगु त: त:धंगु उद्योग कलकारखानात दु । अयागु कारखानां शाख, चाकू दयकि मुख । चिनी दयेकि । बजार बजारे अयागु चिनी थौकन्हें दछिदछितकं न्यायेदु । थौकन्हें चिचिधंगु तुबा:युनं जक शाख, चाकू दयक मिहइ । अयसां शाख चाकुन्ह्याब्ले न्याय दु । अथेसां न्हापाया थुजागु बांलागु, भिंगु, सागू चाकू न्यायेगु मरु ।

द्यो-चाकू सल्लुखुनु द्यो-चाकू, बजि, नाप तरुं, कच, वाउँचा आदि नया निभ: पाइ । निभ:पाना म्हछिं चिकं बुइ । न्हिछि न्हिछि च:ति हाय्क बुँज्या याना च्वंगु गंगुम्हा चिलो मरुगु फ्वाकागु (फुस्रोगु) म्ह, त्यानुगु ब: मरुगु म्हय चिकंबुया निभाले पाना म्हहे याउँसे च्वंकि । अथे चिकं बुया निभालय् पाइबले म्ह क्वानावलिसें चिम्साप्वा: चालावइ, बुयागु चिकं म्हय् दुने दुने थ्यंक द्वाहाँवानि, भ्नीगु क्वे ब:लाइ दुगाफा:ब:लाइ स्यासिगु दुसानं याउँसे च्वनावइ । निभा:पाइबले शरीर वा स्वास्थययात मागु

भिटामिन 'डि' नं प्राप्त जुई । अथेहे छ्यौलय् न्हाय्पने तेपुचाय् चिकं तइ । अले छ्यौं झ्यातुगु, छ्यौं स्यागु, मिखा बुलुगु, न्हाय् धुइधुइ च्वंगु, वाँ स्यागु याउँकि । म्ह क्वातुसे नाइसे च्वंकि, ख्वा:छाम्ह नाइसे बांलासे थिनावइ चुलुसे पिचुसे च्वनावइ ।

द्यो-चाकू सल्लुखुनु अन्नया 'द्यो' धाम्ह' करुणामय देके दर्शन यावनेगु चलननं दु । करुणामय द्यो बुल्लें यलदेशें जुइफु गुल्लें बुंग: देशे (ब्वंगाय) नं जुइफु । गन द्यो जुल अन वना पुजायाना दर्शन याइ । थथे वनिबले धार्मिक दृष्टिं वनिगु जुगुलिं -बुई अन्न बाली बांलाक सयमा, अनावृष्टि मजुइमा धया फ्वनि । फ्वनाथें जुइ नं फु मजुइनं फु । अथेनं फ्वनाथें जुइ धैगु विश्वास याइ वा अन्यविश्वासकथं आस काइ । मेकथं स्वयबले भी न्हाब्लें छ्थाय्सं जक च्वनाचवन धाय्व भ्नीगु ज्ञान सोच-विचार व अनुभवया थाय तधं त:ब्या जुइमखु । उकिं इलेबेले मेथाय् तापाक तापाक चाहिला हावापानी फेरेयाना मेथाय्पिं मन्तयगु ज्या चालचलन तौरतरिक स्वया न्यना सय्का, सिइका बांलागु छिंगु अपुगु कतिलागु खंत सिइका थ:गु चाल चलन ज्यायायगु धंगे ह्युपा ह्यगु थ:त थ:पिं थाय् न्हँन्हुगुकथं उत्पादन याना छिके भिके अपो उत्पादन याय् सय्के या नितिं धर्मया नामं चाहिकेगु याना तगुनं जुइफु ।

मेमेगु नख:चख: बले म्हायमचा भिनामचा व जिचाभाजु सतय्गु यासां द्यो चाकू सल्लुबले जिचाभाजुयात स:ति मखु । थव नखात्यां जिचाभाजु ससले वनानलधासा घोरी" जुइयो धयातल । थव न:खात्यां ससले वना नलधासा धाथें घोरी जुइगु हे खैलासा ? अन्धविश्वास मयासे संकायाना छक दुवाला स्वयेमाथें ताया-

न्हापालिसे मानेयाना वयाच्वंगु नख:चख:यात न्हापायागु सामाजिक, आर्थिक, मर्यादा व वहे अनुसार यानाच्वंगु ज्याखं अनुसार स्वयेबले उब्ले धया त:गु धापु गुलितक पायछिजु अलय गुलि पाय्छिमजु

धायगु सीके फै । न्हापा न्हापा छम्ह निम्ह वाहेक आपालं मन्तय बुँज्या सनेमा । 'न्हिछि न्हिछि लिइमलाक बुँज्या सनिबले म्हय चति वइ, म्हय् खिति दइ, म्ह गनि । गंगुम्ह भुइसे च्वनावइ, चासुसे च्वनावइ र उजागु म्हय् चासुमोइबले भनहे भुइसे च्वनाघोरी जुगुथें च्वनावइ । अथेजुयनं म्व: ल्हयलाइमखु । बल्ल थव नख: त्यां म्व: ल्हया छकसां म्ह सफायाना मां बौया ल्हातं छ्योनय् चिकं बुया निभालय पाइबले बुयागु चिकं म्हय् दुनेदुने थ्यंक द्वाहाँ वानि । म्ह सुचुसे पिचुसे नाइसे च्वनावइ । म्हे याउँसे आनन्द जुयावइ । म्ह संकेछिंथें सनेछिंथें च्वनावइ । अलेम्ह भुइसे च्वनि मखु चासुसेनं च्वनिमखु । बांलासे च्वनावइ । जिचाभाजुयात ससले सतल धाय्वं ससलें नल धाय्क थ:गु छँ मांबांया ल्हातं छ्योनय चिकं तय्के बिया सुवा: फय्खनिमखु म्हय चिकंबुया वा बुकेबिया निभा पाय् खानिमखु । अले म्हे घोरीथें च्वनिगुहेजुल अयागु म्ह चासु से च्वनिगु जुगुलिं चासुमोमो भन भन घोरीथें जुइफुगु खहेखनिसा । अथेहे मांबौ नापं काय्या क्वातुगु माया क्वातुगुनाता छ्वासुया वने फगु जुल । जिचाभाजु छेया काय् म्हायथें जुइमखु । जिचाभाजु दइबले छेयापिनि चिकं बुया निभालय म्ह पायेत मछालापुजुइ । अले पायेछिनिमखु ।

न्हम्हा भौमचा थव इले थ:छे वनि । ह्वंगु छँ च्वनिमखु मचाछम्हा मरुतले म्हय चिकं बुया निभालय म्ह पायेत मछालापुताइ । अथेहे छँयापिन्तनं न्हम्हा भौया न्हेने मछालापुहे जुइ । थ:छे जूसा मांबौया ल्हात छ्योनय चिकं तयेके बिया सुवा कया निभा पायेछिनि पाये खानि । जिचाभाजु व न्हम्हा भौमचा मरैबले छेयँयाय्पिं याउँक चिकं बुया निभालय म्ह पाये छिनि ।

उकिहे थव नख:बले पारिवारिक व सामाजिक मर्यादा मसँकेगु कुतलं जिचाभाजु सतेगु मयागु खइ । अथेहे न्हम्हा भौ मचानं मचा छम्हा मरुतले थव:नख:बले थ:छँ वनेगु यानातगु खइ ।

ख्वप नगरपालिकाया ज्या भवः त

देया लागि मःपुं जनशक्ति ब्वलांकय्गुलि ख्वप नगरपालिकाया कलेजत

मंसिर २८ गते

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छेँ (रोहित) जुं ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्क तःगु इञ्जिनियरिड कलेजया निन्यकगु व ख्वप कलेज अफ इञ्जिनियरिडया हिं डाकगु वार्षिकोत्सव समारोहया उलेज्या पानसय् मता च्याक याडः दिल ।

ज्या इवःसं नायोभाजु नारायण मान बिजुक्छेँ (रोहित) जें देश व जनताया निःस्वार्थ जुयो सेवा याय्गु हे ख्वप नगरपालिका पाखं चाय्क तःगु कलेजया तातुना खः धायो दिसे विदेशं सय्कः थःगु मातृभूमि ज्या सानय् मः धाय्गु भावनां न्हंगु पुस्ताता ग्वाकय् मः धायो दिल्ल ।

राजनैतिक दलत छगू नं छगू निश्चित सिद्धान्त व बिचः ज्वडः हज्याइगु खाँ ब्याकसे वयकलं सरकारे माफियात नपां मिलय जुयो शिक्षा व स्वास्थ्यया लागाय् तःहांगु व्यापार याडः च्वंगु दः धायोदिल ।

वयकलं शिक्षा व स्वास्थ्यया लागाय् दलीय भागवण्डा दिकय् मः धायोदिल । देया शैक्षिक लागाय् सड्कट वगुली विदेशी विश्वविद्यालयया तःच्वंगु लिच्वः दः धायोदिल ।

इजरायलं प्यालेस्टाइनता याडः च्वंगु बर्बर हमलाया विरोधय् नेमकिपां देया थी थी जिल्ला व सहरय् विरोध ज्याली व सभात याडः इजरायलं याडः च्वंगु खाँ कुल दिसे नायो भाजु बिजुक्छेँ जुं अमेरिकी साम्राज्यवादया लिधंसाय् इजरायलं प्यालेस्टाइनय् याडः च्वंगु हमलाया बिरोधय् हलिमयया थी थी

देशय् नं विरोध ज्या इवः याडः च्वंगु खाँ काडः दिल ।

ज्या इवःया सभाया नायो नपां ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय लागाय् धिं धिं बल्ला याय् फःपुं क्षमतावान व योग्य पुं प्राविधिकपुं ब्वलांकय्गु तातुडः निःस्वांगु ख्वप इञ्जिनियरिड व ख्वप कलेज अफ इञ्जिनियरिडं प्राविधिक लागाय् दक्ष जनशक्ति ब्वलांकिगु नेपः याय् हे च्वः जःगु कलेज काथं हज्याडः च्वंगु खाँ काडः दिल ।

शैक्षिक लागाय् सरकारं बांलागु व्यवस्थापन याय् मफुगुलिं ब्वनामिपुं विदेशय् ब्वँ वाडः च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं विश्वविद्यालय थजगु प्राज्ञिक लागाय् नपां बारम्बार बन्द, हडताल व तोडफोड, मितय्गु थजगु अराजनैतिक ज्या इवः जूगुलिं ब्वनामिपुं निराश जुगु खः धायो दिल ।

वयकलं भारतं नेपःया थीथी थासय् योग केन्द्र बाल विकास केन्द्र, विद्यालय भवन, रक्तसञ्चार केन्द्र, कृषि व पूर्वाधार दय्केगुलि तप्यंकः खर्च याडः नेपःया सार्वभौमिकता स्वतन्त्रताख्य् क्वत्यलय्गु ज्या याडः वयो च्वंगु खाँ कुल दिसे प्रमुख प्रजापति जुं धायोदिल । विदेशी शक्तिता लाय् छ्यलय्गुलि छुट बियगु या अर्थ सरकार विदेशी सरकारया कतामारी जुयगु खः ।

बागमती प्रदेशया दुजः सेरेन्दू राज गोसाईं जुं शिक्षा, स्वास्थ्य थजगु जनताता मदयक मगागु बस्तुखय निजीकरण व उदारीकरण नीति ज्वडः, जुतलय् जनतां गुब्लें सुख मसिइगु खाँ कुलदिसे जनताया सेवा याय्गु तातुडः ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्क तःगु कलेजं देशादेछिया ब्वनामिपिसं दांकः भिंकः शिक्षा काय् खाँगु बांलागु खाँ खः धायो दिल ।

ल्यासे ल्याम्हो ब्वनामिपुं विदेशय् ब्वँ वांगुया दोष देया शासक व विश्व विद्यालयत हे खः धायोदिसे वयकलं म्यान पावर कम्पनीया दलालत पाखं दे न्ह्याकः च्वंगुलिं हे देशं थौंया दुःख फय् मःगु खः धायो दिल ।

ल्यासे ल्याम्होपुं ब्वनामिपुं मरुगु देशं गथे विकास याय् फैं धाय्गु न्ह्यसः दाँ वयो च्वंगु खाँ न्हिथांसे देयाता थौंया अजुगति खय् थ्यंकय्गुलि देया शासकपुं व कर्मचारीतन्त्र दोषी खः वयकलं धायो दिल ।

सच्छि व नीप्यंगूगु ख्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

प्यालेस्तानी जनताया ऐकबद्धता काडः दिसे सांसद गोसाईं जुं न्यायप्रेमी जनतां प्यालेस्तानी जनताता याडः च्वंगू नृशंस हत्या, बमवारी व अत्याचारया विरोध याय्मः धायोदिल ।

ख्वप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशी दक्ष जनशक्ति ब्वलांकेगुलि ख्वपया शैक्षिक संस्थातय्गु तहांगु लाहा दः धायोदिसे ख्वपया सांस्कृतिक पर्यटन प्रवर्द्धनय् नगरपालिकां बःयाडः वयो च्वंगु खाँ काडः दिल ।

ख्वप नगरपालिकां चाय्क तःगु शैक्षिक ब्वनय् कृथिं याडः ख्वप देता ज्ञान विज्ञातया मू थाय् काथं हछ्याय्ता ग्वाहाली जुगु खाँ ब्याकसे वयकलं नगरपालिकां नगरवासीपिनिगु सामाजिक स्तर नपां सांस्कृतिक स्तर च्वजाय्केता नं ग्वाहाली जूगु खाँ काडः दिल ।

त्रिभुवन विश्वविद्यालय इञ्जिनियरिड संस्थानया सहायक डिन सुशिला बज्राचार्य जुं नेपालय इञ्जिनियरिड ब्वनिपुं ब्वनामि पिनिगु ल्या बांलागू खाँ काडः दिसे विदेश वाडः ब्वनय् म्वालिगु याडः इञ्जिनियरिड अध्ययन संस्थानं ब्वनामिपिनिगु माग काथं व रुचिकाथं थी थी विषयत चाय्कः वयागु खाँ काडः दिल ।

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई जुं भीगु देशय् हे बांलागु, भिंगु प्राविधिक शिक्षा बियगु व देया लागिं मःपुं जनशक्ति ब्वलांकय्गु मतिं चाय्कः तःगु कलेजत देया लागिं हे नमुना खः धायो दिल ।

ज्या इवःसं ख्वप इञ्जिनियरिड कलेजया प्राचार्य सुजन मार्क कलेजया दाचिछ्या प्रतिवेदन पिब्वसे वि.सं. २०५८ निसं अः तक : स्नातक व स्नातकोत्तर तगिंलय देशां देछिया ४,८४० म्हा ब्वनामिपुं ब्वनय्ता भर्ना जुय धुंकगु अः ७१ गू जिल्लाया ९७४ म्हा ब्वनामिपुं स्नातक व स्नातकोत्तर तगिंया थी थी ज्या इवः खय् ब्वडः च्वंगु खाँ ब्याकः दिल ।

ख्वप कलेज अफ इञ्जिनियरिडया प्राचार्य सुनिल दुवालं कलेजया दाचिछ्या प्रतिवेदन पिब्वसे अः तकखय् मनाडः व धनकुटा जिल्लाबाहेक ७५ गू जिल्लाया २,४२४ म्हा ब्वनामिपिसं ब्वनय् धुंकगु अः थगु कलेजय् ७२ गू जिल्लाया ७१४ म्हा ब्वनामिपुं ब्वडः च्वंगु दः धायो दिल ।

ज्या इवःसं मू पाहाँ बिजुकुँ जुं नेगू कलेजय् हिदा व नीदा सेवा अवधि पू वांकपुं प्राध्यापक व प्रयोगशाला/कर्मचारीपिन्ता नगद सिरपा नपां हानय्ज्या याडः द्यूगु खःसा पाहाँपिसं कलेजया वार्षिकोत्सवया लसताय ग्वसः ग्वगु थी थी कासाया धिं धिं बल्लासं तः लापिन्ता मेडल व दसिपौ लः ल्हाडः दिल ।

समारोहया क्वचःगु ज्या २९ गते सांस्कृतिक ज्या इवः नपां कलेजया प्राङ्गणय् क्वचःगु खः । ज्या इवःसं नेपाल मजदुर किसान पार्टीया छ्याञ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवाल जुं नेपाल

मजदुर किसान पार्टीया घोषणा-पत्र काथं २०५६ सालं निसं ख्वप मा.वि. नपां मेमेगु कलेजत पलिस्था यासे देया लागिं मः पुं जनशक्ति त ब्वलांकय्गु ज्या मदिकक हज्याक च्वंगु दः धायो दिल ।

देशय् सरकारं ज्या विय मफूगुलिं ल्यासे ल्याम्हापुं विदेशय् वाडः च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं देया मन्त्री प्रधानमन्त्री पिसं दुयंकः विचः याय् मफूगुलिं थौ देया अर्थतन्त्र ब मलागु खः धायोदिल ।

प्रधानमन्त्री व मन्त्री पिसं थःथःगु जिल्लाया जक विकास याय्गु स्वय मज्यूगु, दे डांकः विकास याय्ता ज्या याय् मःगु नपां भारतीय एकाधिकार पुँजी व विस्तारवादी नीति नेपः या प्राकृतिक स्रोत साधन कब्जा याडः च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं गोर्खा भर्ति केन्द्र तुरन्त खारेज याय् मः धायोदिल ।

संघीय राजधानी येँ जनसंख्या अप्वगुलिं त्वनय्गु ना मरुगु, प्रदूषण, सडक जाम, अपराधी संख्या अप्वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं सरकारं देशय् उथिंयंकः विकास याय्ता थी थी जिल्लाय् व्यवस्थित सहर दय्केता विचः याय्मः धायोदिल ।

नेपालं प्यालेस्तानी जनताया पाः लिड ऐकेबद्धता प्वंक च्वनय् मःगु विचः प्वंकसे वयकलं अमेरिकाया ल्वाभः ग्वाहाली व इजरायलया हमला फक्व मथां दिकय् मः धायो दिल । इजरायल अमेरिकाया कतामारी जुयो च्वंगु खाँ वयकलं काडः दिल ।

ज्या इवःया सभानायो नपां ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं नेपः या संविधान दय्के धुंक संघीयता छ्यलय् धुंक ख्वप नगरपालिकां संविधानया भावना व मर्मकाथं समाजवाद उन्मुख ज्यायाडः वगु खाँ ब्याक दिल ।

वयकलं सङ्घ, प्रदेश व स्थानीय तहया दश्वी मिलय जुय मफूगुलिं अपलं समस्या फय मःगु खाँ ब्याकसे सरकारं जनताया भिं जुइगु ज्या याय् मफूगुलिं हे अः गणतन्त्रयापलि मेगु स्वयमालि धाय्गु खाँ प्याहाँ वगु खः धायो दिल ।

वयकलं थुगुसी विश्व विद्यालय विधेयक संसदं पास याइगु विश्वास प्वंकसे शैक्षिक ऋण बियो गरिव परिवारता च्वयथ्यंकया शिक्षा काय् फैगु ब्यवस्था यागु ख्वप नगरपालिका देया न्हापंगु नगरपालिका जूगु दः धायो दिसे समाजता हे बुद्धिजीवीकरण याडः

सभ्य व सुसंस्कृत समाज दयेकगु घोषित नीति पूर्वांकयूता नगरपालिकां शैक्षिक नीतिता हछ्यागु खाँ काडः दिल ।

वागमती प्रदेश सभाया दुजः सृजना सैजुं इञ्जिनियरिड लागाय् ख्वप नगरपालिका पाखं चाय्कः तःगु कलेजया योगदान अपलं दःगु खाँ व्याकसे काथं मछिंगु इलय नपां थुगु कलेजं देया लागिं मःपुं जनशक्ति ब्वलाकिगु देया आशया केन्द्र काथं हज्याडः च्वंगु दः धायोदिल ।

शिक्षाख्य निजीकरण व व्यापारीकरण याडः देया शिक्षा लागा अखय्ला थखय्ला मरुगु खाँ व्याकसे वयकले इजरायलं प्यालेस्ताइनय् याडः च्वंगु बर्बर हमला मानव जातिया युद्ध अपराध खः धायोदिल ।

ख्वप नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशीं समाजता बुद्धिजीवीकरण याय्गु नगरपालिकाया तातुना बुलुहँ पु वां वां वगु खाँ व्याकसे छ्वा छँ छम्हा स्नातकया खाँ नं थुकिं घ्वासा ब्यूगु दः

सङ्कटया इलय न्ह्यलुवापिनिगु परीक्षण काङ्गु

मंसिर ३० गते

सङ्कटया इलय न्ह्यलुवापिन्ता स्वइगुलिं अजगु इलय संस्था त्वःत बिसे वानिपुं गुगु नं संस्थाय् बालाम्हा न्ह्यलुवा जुय फैमखु । ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं भीगु ख्वप बचतया 'नेतृत्व विकास तालिमया समापन ज्या इवःसं उगु खाँ न्हि थाडः दिसे न्ह्यलुवा धायुपुं डाइबर थें खः धायोदिसे सङ्कट सामना याय् फःपिसं सफलता लाहातय् काय फैगु खाँ व्याकसे सहकारीया धेबां निजी सम्पति थें छेलिपिसं याडः सहकारी बदनाम ज्यूो वगुलिं पारदर्शिता, आर्थिक, अनुशासन व मितव्ययिताखय् बिचः याय् मः धायोदिल ।

असफलता निराशामखु उकिं हज्याड, सहकारी जकमखु समाजयाय् हे नेतृत्व याड समाजसेवा याय्मः धायोदिल ।

सच्छि व नीप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

धायो दिल ।

ख्वप नगरपालिकां शिक्षाया जग बल्लाकयूता थी थी विषयया कलेजत चाय्कः देयालागिं योग्य नागरिक ब्वलाकः च्वंगु खाँ व्याकसे वयकलं थाना ब्वंपुं ब्वनामिपिन्के देशभक्ति भावना दय्मः धायो दिल ।

नेपाल इञ्जिनियरिड परिषदया नायो डा. पदम बहादुर शाही जुं ख्वप नगरपालिका पाखं चाय्क तःगु नेगू कलेजया शैक्षिक वातावरण, पूर्वाधार व व्यवस्थापन च्वजःगुलिंहे ब्वनामिपिनिगु आकर्षणया कलेजकाथं हज्याड च्वंगु खाँ व्याकसे पास जुपुं ब्वनामिपिसं थःगु कार्य क्षेत्रय् छम्हा भिंम्हा व इमानदार नागरिक जुयो ज्या सानय् मः धायो दिल ।

ज्या इवःसं ख्वप इञ्जिनियरिड कलेजया प्राचार्य सुजन माकं व ख्वप कलेज अफ इञ्जिनियरिडया प्राचार्य सुनिल दुवाल नं न्वचु तयो द्यूगु खः । ज्या इवःसं उप प्राचार्यपुं नेम्हा रत्नशोभा प्रजापति व सुवेगमान बिजुक्छँ जु पिसं नं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

ज्या इवः सं ख्वप इञ्जिनियरिड कलेज व ख्वप कलेज अफ इञ्जिनियरिडपाखं ब्वनय् गाकःवांपुं नेम्हा ब्वनामि अनिश सिल्पकार व इच्छा प्रधानाड्गं ख्वपया बारे थःगु शैक्षिक अनुभव काडः दिल ।

ज्या इवःसं मू पाहाँ सुवालं कलेजं स्नातकोत्तर व स्नातक तगिं क्वचाय्कपुं च्वजःपुं ब्वनामिपिन्ता मतिनाया चिं लः ल्हाडः द्यूगु खःसा कलेज व्यवस्थापन समितिया नायो भाजु सुनिल प्रजापति जुं कलेजं उत्तीर्ण जू पुं ब्वनामिपिन्ता मतिनाया चिं लः ल्हाडः द्यूगु खः ।

उगु ज्या इवः संस्थाया नायो बलराम गोसाईया नायो सुई जूगु खःसा वडा नं ७ या वडाध्यक्ष उकेश कवां, आदर्श आजाद कलेजया प्राचार्य श्रीकृष्ण किसी, स्थानीय न्ह्यलुवा लक्ष्मी भक्त कवां नं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

ख्वप नगरपालिका ७५ दा वयन

पुष २ गते

ख्वप नगरपालिका निःस्वांगु २०८० पौष २ गते न्ह्यडादा वयन । नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छे रोहित जू या मू पाहाँलय् ७४ कगू निः स्वांगु दिया लसताय थौं ख्वप नगरपालिकाया सभाकक्ष सं प्रवचन ज्या इवः जुल ।

ज्या इवःसं न्वचु तयो दिसे मू पाहाँ बिजुक्छे जुं जनप्रतिनिधि व कर्मचारीपुं थःगु ज्या, कर्तव्य व अधिकारया खार्ये प्रष्ट जुयमःगु नपां राजनैतिक रूपं नं सचेत व संगठित जुयमःगु खाँ ब्याकसे प्रदेश सरकारं धिसिलाक ज्या सानय् मफूगुलिं जनतात निराश जुगु खाँ ब्याकसे प्रदेश सरकारया मन्त्रीत जनताया समस्या स्वयो तः तः खागु भवन दय्केगुलि जक ब्वकः ब्वकः जगू द्रुपं बियो दिल ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा लहवनय कानय थजगु न्हँ न्हँ विषयलय् ख्वप देता 'टेष्ट ट्यूब'या काथं हज्याकय् फः सा देशता हे भिं जुइगु खाँ ब्याकसे वयकलं नेपालय संघीयता पाय्छिकाथं छ्यलय मफयो अलय स्वायत्तताया दुरुपयोग जूसेलिं दे क्वच्चा दलिगु खतरा दःगु खार्ये चिन्ता प्वंकः दिल ।

साँस्कृतिक नगरी दयकेगुलि छलफल याय् मःगु खाँ ब्याकसे मू पाहाँ बिजुक्छे जुं देया शासकपिसं पुलांगु पहलं हे शासन याय्गु स्वतः धःसा संघीयता असफल जुइगु खतरा दः धायो दिल ।

ज्या इवः या सभाया नायो नपां ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वप नगरपालिकाया इतिहास कुलः दिसे निर्वाचन घोषणा पत्र पाखं जनताता बियागु बचं छगू छगू याडः पूर्वाकयता जनप्रतिनिधिपुं हचिलः ज्या साडः च्वंगु खाँ

काडः दिल । सविधान व कानुनं ब्यगू अधिकार छ्यलःख्वप नगरपालिका मः काथंया ऐन, नियम, विनियम व कार्यविधि दय्कः जनताया भियागु ज्याखय् छ्यल वयो च्वंगु खाँ कुलः दिसे वयकलं ख्वप देता यचु-पिचुगु हलिमय्या छगू स्वय लाइकगु सहर दयकेगु ज्याखय् नगरपालिका नपां जनताया साथ ग्वाहाली न्ह्याब्ले दय्मः धायोदिल ।

राजनीति जनताया सेवा याय्गु नीति काथं ख्वप नगरपालिकाया जनप्रतिनिधिपुं व कर्मचारीपुं ज्या साडः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे प्रमुख प्रजापति जुं निर्वाचनय ब्वतिकायो जनताया सेवा याय्गु नीति काथं पञ्चायती व्यवस्थाय् नपां मदिसं, जनताता राजनीतिक रूपं ग्वाकय्गु ज्या इवः न्ह्याक वयो च्वंगु खाँ काडः दिल्ल ।

ख्वप नगरपालिकाया उप प्रमुख रजनी जोशी ख्वप नगरपालिका देशां देछिया स्थानीय सरकारया नीतिं डालकाय् बहुगु नगरपालिका काथं हज्याड च्वंगु खाँ कुल दिसे देया परिपक्व नगरपालिका काथं हज्याडः च्वंगु ख्वप नगरपालिकाया गौरव पूर्ण इतिहास ल्यंक म्वाकः तयता ग्वाहाली याडः द्यूपुं सकलसिता सुभाय देछायो दिल ।

वयकलं ख्वप देता ज्ञान विज्ञानया मू थाय्, पर्यटकपुं छकः मवसें मगागु गन्तव्य स्थल व सांस्कृतिक नगर क्वः छिकय्गु योजना काथं ख्वप दे हज्याड, च्वंगु खाँ काडः दिल ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय भक्तपुरया सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी डोरेन्द्र निरौला जुं ख्वप नगरपालिका सुशासन, कार्यशैली, कर्मचारी अनुशासन थजगु थी थी लागाय् अबल जुयो पिब्वयो च्वंगु दः धायो दिल ।

ख्वप दे यचु पिचुकः तय्गुलि थानाया सफाई मजदुर पिनिगु तहांगु लाहाः दः गु खाँ ब्याकसे वयकलं ख्वप देशं बिदेशीतय्के लाहा मफः से थःगु हे तुतिखय् दाडः थानाया विकास यागु हे ख्वप देया विशेषता खः धायो दिल ।

नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एशोसियसनया नायो गौतम प्रसाद लासिवा जुं इमान्दार भ्रष्ट कर्मचारी म्हासिडक मः काथं दण्ड व सिरपा वियमःगु नपां तालिम बियो कर्मचारीपिन्ता वृति विकासय विचः याय्मः धायोदिल ।

ज्या इवःसं ख्वप कलेजया प्राचार्य प्रकाश कुमार श्रेष्ठ व ख्वप अस्पतालया निमित्त मेडिकल डाइरेक्टर मजेश प्रताप मल्लं कलेज व अस्पताल निः स्वांगुया तातुना व उकिं बियो च्वंगु सेवा सुविधाय्या खाँ काडः दिल ।

खवप नगरपालिका वडा नं ९ या वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्व जुं न्वचुतयो द्यूगु उगु ज्या इवःसं खवप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई जुं सुभाय देछायो द्यूगु खः ।

वहे इवल्य मू पाहाँ बिजुक्छें जू पाखं सकिमापुन्ही खुनुं हलिमली ब्वज्या (नसा ब्वज्या) या किपा कायगु धिं धिं बल्ला व चिहा संकिपा (लघुवृत्तचित्र) या धिं धिं बल्ला सं ब्वतिकायो तः लापिन्ता नगद सिरपा व दसिपौ लः ल्हाडः द्यूगु खः ।

खवप नगरपालिकां सकिमापुन्ही (२०८० मंसिर ११) या लसताय हलिमली ब्वज्याया किपाया धिं धिं बल्ला सं सुरेश राज शाक्य न्हाप, जय राम प्रजापति ल्यू, किपा किजू डिजिटल फोटो

सच्छि व नीप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

ल्यू या ल्यू अलाय उज्वल चन्द्र बुद्धचार्य जुं हपाः सिरपा त्याकः द्यूगु खः । धिं धिं बल्लाय न्हापा ल्यू ल्यू या ल्यू वा हपा सिरपा लापिन्ता नीद्व, हिंडाद्व, हिद्व व न्ह्यद्व तका नगद सिरपा ब्यूगु खः ।

अथेहे खवपया थःगु हे पहः पिज्वइगु कला, साहित्य, संस्कृति, शिक्षा व स्वास्थ्य नपांया विषय या लघु वृत्तचित्र धिं धिं बल्लाय "हलिमयया च्वजःगु दे खवप दे नांया, खवप मिडिया सर्कलया पिब्वज्यासं न्हाप हरिकृष्ण दुवाल ल्यू तुल्लिकेशरी बासीया क्वाटी, ल्यू या ल्यू कला संस्कृतिया अनिष वेंजु, बिस्का जात्राया रबीन्द्र किजुं हपा सिरपा त्याकः छसिकाथं नीडाद्व व हिद्व तका नगद सिरपा त्याकगु खः ।

अन्तर्राष्ट्रिय फौजदारी अदालत अमेरिकाया कतामारी

पुस ३ गते

खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मू पाहाँल्य भक्तपुर जिल्ला बक्सिडः संघया ग्वसालय जूगु समसामयिक विषयसं जूगु प्रवचन ज्या इवःसं न्वचु तयो दिसे देशय ह्यूपा ह्युता न्हूंगु विचः ज्वडः कासामिपुं नं देशभक्त व अनुशासित जुयमः नपां राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय खाँ थूपुं जुयमः धायो दिल ।

प्यालेस्टाइनीतयता इजरायली आक्रमणकारी तयसं नयगु नसा, त्वनयगु नाः व वास हे मछ्वसें मानव अधिकारता न्हूतुन्हूयो च्वंगुलिं आनाया प्रधानमन्त्री बेन्जामिन न्यतान्याहुता मानवता विरोधीया ट्रपल्य ज्वडः कार्बाही याय्मः धायोदिसे वयकलं इजरायली सरकारं प्यालेस्टाइनी तयता इजिप्त पाख्य ख्याड छ्वयो गुब्लें हे ल्याहाँ वय मफैगु काथं छँ वुं मरुपुं काथं याय् तांगु नपां अन्तर्राष्ट्रिय फौजदारी अदालत अमेरिकाया कतामारीचा जुयो च्वंगु दः धायो दिल ।

जाती हे मदयकः सफाया याडा नं छु हे कार्बाही मयाइगु अन्तर्राष्ट्रिय अदालतया अर्थ हे मरू धायगु न्ह्यसः दाँ वयो च्वंगु खाँ व्याकसे वयकलं प्यालेस्टाइनी जनतात सीड च्वंगु इलय संसारया देशभक्त जनतां सहानुभूति ब्रियमगु खाँ व्याकसे कासामिपिसं थजगु

खाँ सिडकः देशभक्त जनताया पाः लिय्मः धायोदिल ।

ज्या इवःसं नेपाल बक्सिडः महासंघया दां भारी गौतम सुजखुं ल्यासे ल्याम्हो पिन्ता विकृतिपाखं तापाक्क तयता, अनुशासित व समाजय भिंगु ज्या याय् फयक्तेता थजगु ज्या इवः याय्मः धायोदिल ।

भक्तपुर जिल्ला बक्सिडः संघया नायो राम कृष्ण प्रजापतिया सभानायोल्य जूगु ज्या इवःसं दां भारी लक्ष्मी प्रसाद चवालं नं न्वचुतयो द्यूगु खः ।

स्थानीय स्तरीय पोषण

खवप नगरपालिका प्रमुख सुनिल प्रजापतिया नायोसुई आ.व. २०७९/८० या स्थानीय स्तरीय पोषण ज्या इवः या समीक्षा व योजना तर्जुमा गोष्ठी ज्या इवः क्वचाल । उगु गोष्ठी सं खवप्यु नगरया थी थी स्वास्थ्य केन्द्रया स्वास्थ्य कःमिपिसं न्ह्याकगु पोषण ज्या इवः व उपलब्धीया प्रस्तुतिकरण यागु जुल ।

प्रशन्नशील महाविहारया आगं छँ लः ल्हात

पुस ४ गते

नेपः या सरकार संस्कृति, पर्यटन व नागरिक उड्डयन मन्त्रालयया पुरातत्व विभागं ल्हवनय कानय व दानय धुंकगु खप नगरपालिका वडा नं. १० क्वाठण्डौ च्वंगु प्रशन्नशील महाविहारया आगं छँ लः ल्हाय्गु ज्या इवःसं मूपाहाँ खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं २०७२ सालया तः भवखाचां क्वयथ्यंकः थुडः ब्युगु आंगछँ दानय धुंकगु ज्या इवःसं खपय च्वंगु मथ-सत, देगः फल्चा बहः बही, तुंथी, ल्वहँहिहि फुक्क नगरया सम्पति खः थुकि याता ल्यःकः म्वाकः तय्गु सकलसिया मंकः दायित्व खः धायो दिल ।

सम्पदा ल्हवनय-कानय धुंक ल्यंकः म्वाकः तय्गु ल्हवनयगु ज्या नं थानाया स्थानीय पुचलं याय्मः धायो दिसे खपया बहा बहीया ऐतिहासिक महत्व व म्हासिइका च्वयो तयमः धायो दिसे वयकलं नगरया थीथी त्वालय च्वंगु वहा वहीत स्वकय्गु तातुडः खप नगरपालिकां २०८० पुस १४ गते शनिबार खुनुं 'बहाबही म्हासिइके, सम्पदा ल्यंकः म्वाक तय' धाय्गु नारा ज्वडः सम्पदा पदयात्रा ज्या इवः ग्वसंगवगुलिं

सकले भायो दियता इनाप नं याडः दिल ।

खप नगरपालिकां खपया ९२ गू ब्वनयकुथि हे स्थानीय पाठ्यक्रमय दुथ्याकः खपया विहारया थुकिया महत्वाया खाँत ब्वंकः वयो च्वंगु खाँ कुल दिसे प्रमुख प्रजापतिजुं बौद्ध धर्मया आस्थाया मू थाय् काथंया बहाबहीत मदिकक स्यं ल्हवंयाडः ल्यंकः म्वाक तय्मः धायो दिल ।

अथेहे वडाध्यक्ष लक्ष्मी प्रसाद ह्योमिखा (१०) जुं नगर दुनय यक्व यक्व चिभः द्यो, फल्चा, हिति, पुखुत दःगु उगु सम्पदात प्राथमिकता काथं ल्हवडः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे थजगु ज्या खय नगरवासी पुं ह्दाय च्वडः वयमः धायोदिल ।

अथेहे नेपाल सरकार संस्कृति, पर्यटन व नागरिक उड्डयन मन्त्रालय अन्तर्गतया पुरातत्व विभागया परियोजना प्रमुख निर्मला महर्जनं बौद्ध धर्मया आस्थाया मू थाय् खपया पुलांगु बिहार प्रसन्नशील महाविहारया आगं छँ पुरातत्व विभागं ह्दाय तयो ज्या साडः जाय्के धुंगु, लगत इस्टिमेट स्वयो म्हवचा धेबां दानय धुंगु खाँ ब्याकसे वयकलं आगं छँ श्वनलिपा स्थानीय उपभोक्तापिसं संरक्षण याइगु आशा प्वंकः दिल ।

ज्या इवःसं सम्पदा अभियन्ता पद्म सुन्दर शाक्य व डा.पुष्परत्न शाक्य जु पिसं पशुपति महाविहार काथं म्हासिइका पिब्वयो च्वंगु खपया दकलय् पुलांगु प्रशन्नशील महाविहारया ऐतिहासिक पृष्ठभूमि काडः दिल ।

ज्या इवःसं नेपाल सरकार संस्कृति, पर्यटन व नागरिक उड्डयन मन्त्रालय अन्तर्गत पुरातत्व विभागया परियोजना प्रमुख निर्मला महर्जनं प्रशन्नशील महाविहार संघया थपाजू कीर्तिज्योति बज्राचार्य जुं याता आगं छँ लःल्हाडः दिल । बहे इवल्य नगर प्रमुख प्रजापति जुं परियोजना प्रमुख महर्जनता आगं छँ दानय धुंकगुलिं कृतज्ञता पौ लःल्हाडः दिल ।

टोखाया जनप्रतिनिधि खपय

पुस ४ गते

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जु नपां टोखा नगरपालिका वडा नं ३ या वडाध्यक्ष रमेश डंगोल नपाया पुचः भायो नपालाडः दिल ।

नपालायागु इवल्य प्रमुख प्रजापतिजुं वयकपिन्ता लसकुस याडः दिसे जनप्रतिनिधिपुं समाज दय्किपुं सामाजिक कार्यकर्ता खः धायोदिसे वयकपिसं थः गु भिं जुइगुमखु समाज व जनताया भिं जुइगु मतिं ज्या याय्मः धायोदिसे खप नगरपालिकाया जनप्रतिनिधिपुं

व कर्मचारी पुं इमानदार जुयो देश व जनताया सेवा याडः वयो च्वंगु, खप नगरपालिकाया आर्थिक प्रशासन पाददर्शी काथं हज्याडः च्वंगु खाँ ब्याक दिल ।

वयकलं खपया कला संस्कृति ल्यंकः म्वाकः तय्ता नगरता मः काथंया ऐन कानून दय्कः हज्याडः च्वंगु, भोगु थःगु मौलिक पहलं छँ दानिपिन्ता आर्थिक अनुदान बियो वयो च्वंगु, शिक्षाया लागाय् थीथी विषयया च्यागू कलेजेत चाय्कः स्वास्थ्य लागाय् १०० गू शैय्याया खप अस्पताल, स्थानीय उपभोक्ता समितिपाखं सम्पदा

लह्वनय्-कानय् व दानय्गु ज्या, निजी व सामुदायिक ब्वनय् कुथिता नगरपालिकाया ज्याइवःखय् उथिंयंकःब्वति काय्कः वयागु खाँ नं काडः दिल ।

वयकलं ख्वप नगरपालिकां समाजवादी देशपाखं सय्कः थानाया शिक्षा व स्वास्थ्य लागा हज्याकः यंकः च्वडागु खाँ नं ब्याकः दिल ।

वहे इवलय् वडाध्यक्ष उंगोल जुं ख्वप नगरपालिकाया

सच्छि व नीप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

असल अभ्यास मेमेगु नगरपालिकां नं डाल काय बहजु नपां ख्वप नगरपालिकां देया फुक्क नगरपालिकाता नपां देयाता हे लाँपु ब्यडः च्वंगु खाँ काडः दिल ।

टोखा नगरपालिकाया पुलांगु मौलिक संरचनात ल्यंकः म्वाक तयता नगरपालिकां मः काथं ज्या इवः न्ह्याक वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे ख्वप नगरपालिकाया सार्वजनिक सेवाता हृदाय तयो ज्या सानिगु च्वछाय बहजु धायो दिल ।

नपालायगु इवलय् वयकपनि दश्वी ख्वप व टोखाया दश्वी सांस्कृतिक कालबिल याय्गु खाँ नं जुल । उगु इवलय् टोखाया न्हपायाय्म्हा उप-प्रमुख ज्ञानमाया उंगोल कार्यपालिकाया दुजः शान्ता राई पुं नं भःगु खः ।

अथेहे ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जु नपां भरतपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १ या वडाध्यक्ष केशव महर्जन नपांया पुचलं नपालाड दिल । उगु इवलय वयक पनिगु दश्वी ख्वप नगरपालिकां याडः च्वंगु शिक्षा, स्वास्थ्य, विकास निर्माण थजगु विषय जुयो च्वंगु ज्याया बारे छलफल जुल । उगु पुचलय भरतपुर १ चितवन टोल विकास समितिया पुचःनं भःगु खः ।

मंगल तीर्थया छगः देगः निःस्वान

पुस ८ गते

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वप नगरपालिका वडानं ४ मंगलाछँ च्वंगु छगः देगः निः स्वाडः दिल ।

निः स्वानयगु ज्या इवःसं न्वचु तयो दिसे ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं सार्वजनिक व पतीं जग्गा ल्यंकः म्वाकः तयगुलि बः याडः वगु नपां पुलां, भ्वाथ जुयो वांगु सम्पदात हृदाय तय मःगु याता न्हपालाकः दाडः वगु गुकिं थानाया सम्पदा ल्यंकःम्वाड च्वंगुलिं थानाया धार्मिक पर्यटन व प्रवर्द्धनय् नपां बांलागु लिच्चः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे पुर्खा दय्क तकगु सम्पति गथे खः अथेहे न्हगु पुस्ताता लः ल्हाडः तकय्गु तातुडः नगरपालिकां ज्या साडः वयो च्वंगु खाँ ब्याकः दिल ।

ख्वप नगरपालिकां न्हपांगु कार्याकालय् १२४ गू सम्पदात लह्वनयकानय् याय् धुंगु खाँ ब्याकसे वयकलं पर्यटन शुल्क वगु धेबां नगर व नगरबासी पनिगु भिं ज्याखय् छ्यलः वयो च्वंगु ख्वप देता सभ्य, सुन्दर व सु-संस्कृत नगर काथं हृद्यायता फुक्कसिनं लाहापा स्वाडः हज्याय्मः धायो दिल ।

अथेहे वडाध्यक्ष उपेन्द्र सुवालं (४) ख्वप नगरपालिकां सम्पदा लह्वनय कानय् व दानय्गु ज्या हृदाय तयो साडः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे देगः दानय्गु ज्या खय् सकलसिनं ग्वाहाली याइगु

विश्वास प्वंकः दिल ।

उपभोक्ता समितिया नायो विश्वराम त्वायना मंगल तीर्थय् च्वंगु छगः देगः दानयता लगत इस्टमेट ३९ लाख ५९ हजार दःगु खाँ ब्याकसे देगः दाय्गु ज्या भिंकः बांलाकः भ्नीगु थःगु हे मौलिक पहलं इलय् हे दानय् धुंकय्गु विश्वास प्वंकः दिल ।

ज्या इवःसं पूर्व जनप्रतिनिधि कृष्ण लक्ष्मी दुवाल व शिक्षक हरिसुन्दर सुवालं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

भ्रमण

पुस ५ गते

खप नगरपालिका पाखं चाय्कः तःगु खप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थानया ब्बनामिपुं खप नगरपालिकाय् अध्ययन भ्रमणाय् वगु खः । उगु भ्रमणाय् खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं खप नगरया फोहर थासय् लाकय्गु नपां स्वास्थ्यया ज्या इवः या खाँय काडः दिसे नर्सिङ् पेशा सम्मानित व मर्यादित पेशा जुगुलिं वयकपुं सामाजिक सेवा भावं ज्या सानिपुं सामाजिक कार्यकर्तथि ज्या सानय्गु नर्स पिनगु धर्म खः धायोदिल ।

छु नं संस्थाया विकास आनाया न्ह्यलुवापिसें याडः च्वंगु मेहनत, लगनशीलता व इमानदारितां हछ्याइगु खाँ काडः दिसे वयकलं थःन्ह्यागु हे पेशा ज्वंसां समाज प्रति उत्तरदायी जुयो ज्या सानय् मः धायो दिल ।

खप नगरपालिकां ध्वगिइगु फोहर मुडः नेपाली (कम्पोष्ट) सःदय्क किसान तय्ता दांक, निःशुल्क इडः बियो वयो च्वंगु नपां थाना नं प्याहाँ वगु फोहर थाना सं व्यवस्थित याडः च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं समाजवादी देश क्यूबाया स्वास्थ्य मोडलया खाँ काडः दिसे थौं स्वयो खुदा हाँनिसे क्यूबापाखं सय्क छँ छँ नर्सिङ् ज्या इवः न्ह्याक वयागु अः व तस्कं बांलागु लिच्चः लाडः च्वंगु दः धायो दिल नपां खप नगरपालिकापाखं चाय्क तःगु कलेज ब्बनामिपिनगु माग काथं विषयत ताँ तां अध्ययन अध्यापनता बः बियो वगु अलय् नेपालं

ब्वलापुं जनशक्तिता भीथाय् हे ज्या बियफःसा विदेशे वानिपुं म्हवें जुइगु खाँ नं काडः दिल ।

ज्या इवःसं खप नगरपालिकाया प्रशासकीय अधिकृत दामोदर सुवालं खप नगरपालिकां शिक्षाखय् लगानी यायां वगु उगु संस्थां जनशक्ति समाजया भिं जुइगु ज्या याय्मः धायो दिल ।

ज्या इवःसं खप नगरपालिका स्यानिटेशन शाखाया प्रमुख दिलिप कुमार सुवालं खप नगरपालिकाया फोहर थासय् लाकिगु ज्याया ब्याक्क खाँ काडः दिल ।

बैठक

पुस ५ गते

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया नायोसुई छँ छँ नर्सिङ् व विद्यालय नर्स सेवाया लय् लय् पतिकं च्वनिगु बैठक क्वचाल । बैठकय् वडा नर्स व विद्यालय नर्सपिसं मंसिर महिनाया प्रतिवेदन काडः दिल ।

प्रशिक्षण समापन

खप नगरपालिका पाखं ल्यासे ल्याम्हो पिनता ज्या दय्कः थःगु त्तिखय् दानय् फैगु याडः बियो वगु तालिममध्ये जापानी भाषा सय्क तालिम कःपिन्ता समापन ज्या इवः यासे खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जु पाखं दसिपौ लः ल्हाडः दिल ।

ख्वपया उत्कृष्ट ब्वनामिपिन्ता हानय् ज्या

पसु ६ गते

ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्क तःगु ख्वप कलेजय शैक्षिक वर्ष २०७५/७६ य स्नातक तहखय् बी.बी.एस, वि एस्सी व बी. बी. एम. ज्या इवः सं भर्ना जुयो पास जुपुं ब्वनामिपिन्ता बिदाई नपां त्रि.वि. परीक्षा नतिजा पाखय् एम.इ. अंग्रेजी व बी.बी.एम. आठौं सेमिष्टरे उत्कृष्ट नतिजा ह्यता तःलापुं ब्वनामिपिन्ता हानय् ज्या शुक्रबार कलेजया हःलय् जुल ।

ज्या इवःसं मू पाहाँ नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छेँ (रोहित) जुं विदेशय् ब्वडः नं नेपः व नेपःमि पिनिगु सेवा याय्गु भवनां ब्वनय् मः धायोदिसे नेपालय् दःगु विषय नेपालय् हे ब्वडः अलय् विदेशय् ब्वसां दे ह्य्यायता थमनं सयकगु ज्ञान व सीपता छ्यलः देया सेवा याय् मःगु लि बः बिसेवयकलं हलिमय जगु थी थी देया क्रान्ति व विकास पाखं सय्कः थुइकः न्हँगु

भेला

ख्वप नगरपालिकाया ग्वसालय ख्वप नगरपालिकाया सफाई मजदूरत व थुगु लागाय् ज्या सानिपुं कर्मचारी मुकः प्रशिक्षण ज्या इवः जगु जुल । उगु ज्या इवः सं प्रमुख प्रजापति जुं मार्ग निर्देश याडः द्यगु खः ।

पुस्ता हज्याय्मः धायो दिल ।

विदेशी बिचः सिद्धान्त व बस्तुं नेपःया सेवा जुयो च्वंगु खौं ब्याकसे वयकलं ब्वनामिपुं सय्केगु खायँ गुब्लें थाकु चाय् मज्यू धायो दिसे ब्वनामिपिन्ता देश विदेशया राजनीति व आनाया क्रान्तिया खौं काडः न्ह्याब्लें ग्वाकः तय मगु बिचः काडः दिसे थः न्ह्यागु हे पदय् च्वडः ज्या सांसां समाजप्रति उत्तरदायी जुयो ज्या सानय् मः धायो दिल ।

ज्या इवःया सभाया नायो नपां ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वप नगरपालिका पाखं चाय्कः तःगु कलेजपाखं राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय लागाय् धिं धिं बल्ला याय् फःपुं योग्य जनशक्ति ब्वलाडः च्वंगु दः धायो दिसे लय् हिद्व स्वयो अपः ब्वनामिपुं विदेशय् वाडः च्वंगु ल्याखं भ्नीगु शिक्षानीति खय् हे गम्भीर न्ह्यसः दौं वयो च्वंगु खौं कुल दिसे थुकिया दोषी शासक दल व विश्व विद्यालयया पदाधिकारी पुं खः धायो दिल ।

ख्वप कलेजया प्राचार्य प्रकाश कुमार श्रेष्ठं ब्वनामिपिसं थःगु अध्ययन व अनुसन्धान त्वः मफिइक हज्याडः कलेजया व ब्वनामिया इज्जत तय् मः धायो दिलसा ज्या इवःसं ख्वप मा.वि. या प्राचार्य लक्ष्मी प्रसाद कर्माचार्य, ख्वप कलेजया उप-प्राचार्य राजेश कुमार श्रेष्ठ शिक्षक कमिनिका न्याइच्याई व एम.ए.अंग्रेजी खय् स्वर्णपदक कायो द्यम्हा पलिस्था रञ्जितकारं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

ज्या इवःसं मू पाहाँ बिजुक्छेँ जुं ख्वप कलेजया बी.बी.एम. च्यागु सेमिष्टरे च्वःजःपुं व एम.ए. अंग्रेजी साहित्य खय् ३.९९ 'सी जीपीए' ह्यता तः लाम्हा ब्वनामि पलिस्था रञ्जितकारता हानय्ज्या याडः द्यगु खः ।

कसिमला पायँ

ख्वप नगर ब्यागु थाकालिपुं जेष्ठ नागरिक पिनिगु कासिमला पायँया धिंधिं बल्ला क्वचाल ।

योमरी पुन्हीया लसताय सम्पदा यात्रा

पुस ६ गते

खप नगरपालिकां खप नगरपालिकाया थी थी थासय् च्वंगु बहा बही स्वकय्गु तातुडः 'बहाबही म्हासिइके, सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय' धाय्गु नारा ज्वडः २०८० पुस १४ गते शनिवार सम्पदा पदयात्रा ज्या इवः या ग्वसः ग्वःगु दः ।

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मू पाहॉलय योमरी पुन्हीया लसताय जुइगु 'सांस्कृतिक सम्पदा पदयात्रा' या खॉ स्वापु दःपुं नपां विहिवार खप नगरपालिकाया सभा कक्षसं जुल ।

ज्या इवःसं नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ज्या इवःया तातुना काडः दिसे खपया बहाबही सिइके बियगु तातुडः 'वहा वही सिइके, सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय' धाय्गु नारा ज्वडः सम्पदा पदयात्रा जुइगुलिं सकलसिनं ग्वाहाली याइगु विश्वास प्वंकः दिल । सम्पदा सिइके बियगु, उकिया अध्ययन अन्तुसन्धान याइपिन्ता

ग्वाहाली जुइगु अलय नगर दुनय थाय् थासय् च्वंगु बहा बहीया अवस्था अभिलेखीकरण याडः न्हँगु पुस्ताता जानकारी बियगु तातुडः सम्पदा पदयात्रा याडागु खॉ व्याकसे थजगु संस्कृति, सम्पदा ल्यंक म्वाक तय्ता नगरपालिकां बः याडः च्वंगु खॉ ब्याकः दिल ।

फुक्क बहाबहीया, बिहारया प्रतिनिधिपुं उगु मुं ज्यासं सकलसिनं ज्या इवः याता च्वछ सें थःपिनिगु नं ग्वाहाली दैगु बचं बियो दिल ।

उगु ज्या इवःसं खप नगरपालिका वातावरण व पर्यटन समितिया कजि रबिन्द्र ज्याख्वः, पर्यटन शाखाया प्रमुख गौतम प्रसाद लासिव जुं ज्या इवः या लाँपु काडः दिल ।

खप नगरपालिकाया ग्वसालय २०८० पुस १४ गते शनिवार जुइगु सांस्कृतिक सम्पदा पदयात्रा खप नगरपालिका वडा नं. ५ तःमाही न्ह्याडः ७ नं वडा गोमारी याताय् क्वचाई । उगु पदयात्रा सुथाय् १०:०० ता इलय् न्ह्याई ।

योमरी उत्सव व सांस्कृतिक सम्पदा पदयात्रा २०८० खपया तः माही न्ह्याडः अखण्डशील महाविहार(बुलुचा), जेत वर्णा(तेखाचो), बौद्ध समकृत(कुथुबही) जयकीर्ति (थथुबही), जेष्ठवर्ण (इताछँ)लोकेश्वर(कुश्कव) चर्तुब्रम्ह (साकोथा), यालाछँ बही(यालाछँ), सुवर्ण (सुकुधवाका), मञ्जु वर्ण (बेखाल) प्रशान्तशील दिपंकर, कुल रत्न, धर्मकीर्ति(क्वाठण्डौ) आदिपद्य(सुजमारी) व भौरबही(गोमारी) जुयो याता ७ य् ज्या इवः क्वचाई ।

चिबाखं

ब्वसामारी

- आशा कुमार चिकंभञ्जार

थौं कन्हे प्लास्टिकया जमाना, मचातय्गु थीथी म्हितय्गु कासाया न्ह्यबसा धात्थें खः गु हे थें च्वंक दय्कः हइगु । बाज्याया जमानाय् अजगु न्ह्यबसा गना स्वय न्यां जक । थौं बाज्याया नागपञ्चमी जुगुलिं तस्कं भक्ति भाव याडः नागया किया तिकचवन । गोवर तयो, गुँसिघायँ तयो, साँ दुरु लुकः जीवनय् छकसां दर्शन ब्यू दकः स पिज्पयक हे धायो चवन ।

क्वथाया इयालं छय्भाजु क्वस्वयो बाज्याया छु याता जक क्वस्वत । उब्ले लाक वयागु लाहात म्हेगः तिथि न्याडः हम्हा प्लास्टिकया सर्प चुलुयो कुतँ वान । पूजायाडः च्वंम्हा बाज्याया लहातय् उम्हा प्लास्टिकया सर्प लात । बाज्या छत्थुं हे चिल्लाय दाडः हाल । ओहो ! जिंयां ख्यालं छिकाय धायागु । हे भगवान छिं यां धात्थें हे छ्वयो हल । अथे धात्थें छ्वयो हैगु स्यूसा जिं नागमणि फवनय्गु ज्वी । मिखा तिसिडः बाज्यां मनया खॉ काडः चवन । उब्ले हे छय्म्हा क्वहँ वयो वाज्या जिगु न्ह्यबसा प्लास्टिकया सर्प .... । छय् या खॉ पू वानय हे मलानि बलय् बाज्याया मनय् द्यो लुमाडः वयो लज्यां आनासं तुसुडः वानय मःसिं वल ।

उगु लू स्वस्वं तिकतः म्हा भवँया नागया किया नं बवलः प्याताक्क कुतँ वल । देया राजनीति थें ।

मंगलतिर्थया छगःदेगःया निःस्वाना

(२०८० पुष ४ गते)

प्रशन्नशील महाविहारया आगं छें लः ल्हात

(२०८० पुष ४ गते)

स्वप इन्जिनियरिङ कलेज व स्वप कलेज अफ
इन्जिनियरिङया वार्षिकोत्सव

(२०८० मंसिर २८ गते)

स्वप कलेजय् च्वजःपुं ब्वनामिपिन्ता हानय् ज्या

(२०८० पुष ६ गते)

